

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav regionální a podnikové ekonomiky

**Zemědělská odbytová družstva v prostředí
hospodářské soutěže**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

prof. Ing. Věra Bečvářová, CSc.

Vypracovala:

Bc. Šárka Smolíková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé diplomové práce, paní prof. Ing. Věře Bečvářové, CSc., která mi byl nápomocna po celou dobu zpracování práce, a ochotně mi odpovídala na všechny mé dotazy. Dále bych ráda poděkovala zaměstnancům Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, konkrétně mému otci - panu Ing. Antonínu Smolíkovi a panu Mgr. Alešovi Drbalovi, řediteli odboru druhostupňového rozhodování za poskytnutí konzultací k řešené problematice. Za poskytnutí cizojazyčných materiálů a ochotu při spolupráci během mé stáže v Belgii bych rovněž ráda poděkovala panu Mgr. Zbyňku Prokopovi ze Stálého zastoupení Plzeňského kraje v Bruselu.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci „Zemědělská odbytová družstva v prostředí hospodářské soutěže“ vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 20. dubna 2014

.....
Bc. Šárka Smolíková

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou zemědělských odbytových družstev z pohledu hospodářské soutěže. V první části je obecně popsána charakteristika a vývoj tržní struktury na agrárním trhu České republiky. Následovně jsou vymezeny principy ochrany hospodářské soutěže a úloha Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v kontextu vývoje soutěžního práva v této oblasti. Poslední část práce je věnována problematice odbytových družstev a konkrétním soutěžním případům.

Klíčová slova: antimonopolní politika, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, agrární trh, zemědělství, odbytová družstva, legislativa, soutěžní případy.

Abstract

This thesis is concerned with agricultural marketing cooperatives and antitrust policy of agribusiness in the Czech Republic. The first part describes the characteristics and structure development in the agriculture and agribusiness in general. Principles of competition policy and the role of the Office for the Protection of Competition in the development of competition law in this area are defined as follows. The last part of this work is devoted to cooperative companies and concrete competition cases.

Keywords: antitrust policy, the Office for the Protection of Competition, agrarian market, agriculture, cooperative companies, legislation, competition cases.

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3 LITERÁLNÍ PŘEHLED	11
3.1 Podnikatelské prostředí agrobiznisu a postavení zemědělského podniku	11
3.1.1 Základní struktura agrobiznisu v České republice	11
3.1.2 Konkurenční prostředí v agrobiznisu	13
3.1.3 Charakteristické znaky odvětví agrárního sektoru	15
3.2 Ochrana hospodářské soutěže	20
3.2.1 Nedovolené omezování hospodářské soutěže	20
3.2.2 Politika hospodářské soutěže EU	20
3.2.3 Politika hospodářské soutěže ČR	22
4 AGRÁRNÍ SEKTOR A AGRÁRNÍ TRH Z HLEDISKA PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ČR.....	26
4.1 Přístup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k aplikaci soutěžního práva na agrární trh	26
4.2 Stanovisko 2011	26
4.3 Nová pravidla pro horizontální dohody o spolupráci.....	28
4.4 Opatření Evropské komise pro větší stabilitu v odvětví mléka.....	28
5 SOUTĚŽNÍ PŘÍPADY V AGRÁRNÍM SEKTORU ČR.....	29
5.1 Rozdělení soutěžních případů následujících dle parametrů	29
5.1.1 Rozdělení dle typu omezení hospodářské soutěže	29
5.1.2 Rozdělení dle typu instančního řízení	30
5.1.3 Rozdělení dle oblasti výroby	31
5.1.4 Udělování pokut	31
6 ODBYTOVÁ DRUŽSTVA	33

6.1 Charakteristika odbytových družstev	33
6.2 Některá významná odbytová družstev v ČR	34
6.2.1 Rozdělení dle oblasti působení.....	34
6.2.2 Obecné shrnutí charakteristik vybraných odbytových družstev v České republice	37
6.3 Odbytová družstva v prostředí hospodářské soutěže	38
6.4 Formy sdružování v odbytových družstvech a jejich jednání akceptovatelné z hlediska soutěžního práva.....	38
6.4.1 Odbytové družstvo jako <i>full-function joint venture</i> – plně funkční společný podnik ..	39
6.4.2 Odbytové družstvo jako kooperativní společný podnik	40
6.5 Typy vzájemných dohod dle soutěžního práva	41
6.5.1 Typy spolupráce mezi odbytovým družstvem a podnikem.....	41
6.6 Dohody vždy zakázané.....	43
6.7 Úřadem akceptované a neakceptované struktury odbytových družstev.....	45
6.7.1 Úřadem akceptované struktury.....	45
6.7.2 Úřadem neakceptovatelné struktury	46
6.8 Obecné shrnutí problematiky odbytových družstev z pohledu ÚOHS	46
6.8.1 Budoucí přístup Úřadu	47
7 VYBRANÉ SOUTĚŽNÍ PŘÍPADY U ODBYTOVÝCH DRUŽSTEV V ČR.....	48
7.1 Zhodnocení přístupu Úřadu pro hospodářskou soutěž s ohledem na předložené soutěžní případy.....	51
8 ZÁVĚR.....	52
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ.....	56
Seznam obrázků	56
Seznam grafů.....	56
Seznam tabulek	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
Knižní literatura.....	58
Internetové zdroje.....	60

SEZNAM ZKRATEK.....	62
PŘÍLOHY.....	63

1 ÚVOD

V diplomové práci je zpracováváno téma antimonopolní politiky a regulačních opatření v oblasti působení odbytových družstev na agrárním trhu České republiky.

Účinná zemědělská politika, stejně jako politika soutěžní, patří mezi strategické oblasti aktivit Evropské unie. Mezi hlavní cíle zemědělské politiky patří zvýšení produktivity zemědělství, zajištění odpovídající životní úrovně zemědělského obyvatelstva, stabilizace trhů, zajištění plynulého zásobování a zajištění dodávek pro spotřebitele za rozumné ceny. Soutěžní politika si ukládá za cíl ochranu trhu před jeho narušením. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen Úřad nebo ÚOHS) klade velký důraz na prevenci a spolupráci mezi všemi zainteresovanými stranami na trhu.

Zemědělství podnikatelské mají nelehkou pozici na agrárním trhu. Jednak na ně působí řada politických, ekonomických a globalizačních vlivů, ale také zauímají nevýhodnou pozici v rámci komoditního řetězce. Možné řešení k posílení jejich vyjednávací pozice na trhu je zvyšování koncentrace a spolupráce mezi těmito subjekty. Jedním z cílů této diplomové práce je popsat podmínky, za jakých je spolupráce mezi zemědělskými podniky akceptovatelná a za jakých podmínek jde o porušení zákona 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Jednotlivé formy porušení pravidel hospodářské soutěže budou popsány na konkrétních případech.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zaznamenal v posledních letech zvýšený počet protisoutěžních aktivit na agrárním trhu, způsobený hlavně příchodem velkých obchodních řetězců po roce 2000. Reakcí na tuto skutečnost vydal Úřad „zákon o významné tržní síle“, který upravuje působení velkých zemědělsko zpracovatelských podniků a obchodních řetězců na našem území.

Zemědělci a drobní zpracovatelé nemají natolik silnou vyjednávací pozici na trhu, aby byli schopni čelit nátlaku ze strany těchto subjektů. Na základě této problematiky se Evropská komise rozhodla podporovat zakládání odbytových družstev v rámci členských států EU. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se na tuto konkrétní problematiku zaměřil komplexněji a vydal informační materiály obsahující obecná pravidla k posuzování soutěžních případů v zemědělském odvětví se zaměřením na konkrétní situace při zakládání a působení odbytových družstev v České republice.

Odbytová družstva jsou organizace, které si ukládají cíl vytvořit subjekt nadaný dostatečně silnou vyjednávací pozicí vůči ostatním subjektům působícím na trhu v rámci jednotlivých odběratelsko-dodavatelských vztahů. Tyto snahy mohou mít kladný i záporný vliv na relevantní trh. Do odbytových družstev se sdružují zemědělci, drobní zpracovatelé a obchodníci s cílem zefektivnění odbytu zemědělských komodit. Odbytová družstva zajišťují svým členům výkup, skladování a prodej produktů, dále marketingovou podporu a monitoring trhu, zajištění vstupů, zapůjčení zemědělské techniky a dalších služeb pro zemědělství.

Souhrnný přehled odbytových družstev působících na území České republiky neexistuje, ale na základě kvalifikovaném průzkumu odhadl Úřad jejich počet řádově na stovky.

Tato diplomová práce se zabývá charakteristickými rysy působení zemědělských odbytových družstev na území České republiky. Na základě konkretizace pohledu soutěžní politiky na agrární trh, a zvláště pak na problematiku odbytových družstev, specifikují jednotlivé soutěžní případy porušení soutěžních pravidel a budou vytvořeny závěry.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem práce je charakterizovat roli odbytových družstev v současném podnikatelském prostředí na agrárním trhu a hodnocení jejich pozice z hlediska legislativy a pravidel hospodářské soutěže ČR.

Tento cíl je rozdělen do následujících tematických okruhů a s nimi souvisejících podcílů:

- Charakterizovat změny v podnikatelském prostředí zemědělských podniků se zaměřením na vývoj tržních struktur agrobiznysu.
- Popsat vývoj soutěžní politiky v ČR, legislativního rámce činnosti, rozhodovací praxe a pohled Úřadu na ochranu hospodářské soutěže na agrární trh a odbytová družstva.
- Vymezit současnou pozici odbytových družstev na agrárním trhu.
- Sestavit faktografickou základnu vyplývající z rozhodnutí Úřadu na ochranu hospodářské soutěže v oblasti odbytových družstev v České republice.
- Vyhodnotit získané poznatky a formulovat závěry.

Metodicky je práce rozdělena do následujících částí:

V první části jsou zpracována základní teoretická východiska týkající se současného agrobiznysu. Je definován pojem agrobiznys, agrární trh a charakterizovány typické směry vývoje agrobiznysu, komoditní řetězec, nabídkový a poptávkový model.

V další části je definováno soutěžní právo, charakterizován jeho vývoj a základní funkce jeho regulátora - Úřadu pro hospodářskou soutěž, základní principy ochrany hospodářské soutěže a rozhodovací praxe.

Následující část je věnována hodnocení agrárního trhu z pohledu hospodářské soutěže, a to včetně rozboru soutěžních případů.

Další část je zaměřena již na konkrétní problematiku odbytových družstev, jejich funkci na agrárním trhu a regulaci z pohledu Úřadu pro hospodářskou soutěž.

V poslední části práce jsou obecně shrnuty a diskutovány výsledky uvedených soutěžních případů, s větším důrazem na soutěžní případy týkající se zemědělských odbytových družstev. Nakonec je připojena sbírka všech soutěžních rozhodnutí k danému tématu, ze které bylo v práci vycházeno.

3 LITERÁLNÍ PŘEHLED

3.1 Podnikatelské prostředí agrobiznisu a postavení zemědělského podniku

Dnešní zemědělství představuje neopominutelnou součást výroby potravin. Právě v této produkční funkci dochází velmi rychle k překonání odvětvové vymezenosti zemědělství a odvětví na něj navazující. Moderní zemědělství je typické svými vazbami na podniky odvětví vstupů, zpracování, služeb, distribuce i obchodu v oblasti inovací a výzkumu (viz Obrázek 1).

Samotný agrární trh představuje v širším pojetí směnu výrobků prostřednictvím koupě a prodeje, jejich dopravu, skladování, standardizaci, financování a přebírání rizika odběru a prodeje zemědělských a potravinářských výrobků a poskytování marketingových informací. (Bečvářová, 2005)

Do agrárního sektoru můžeme obecně zahrnout zejména tyto skupiny odvětví:

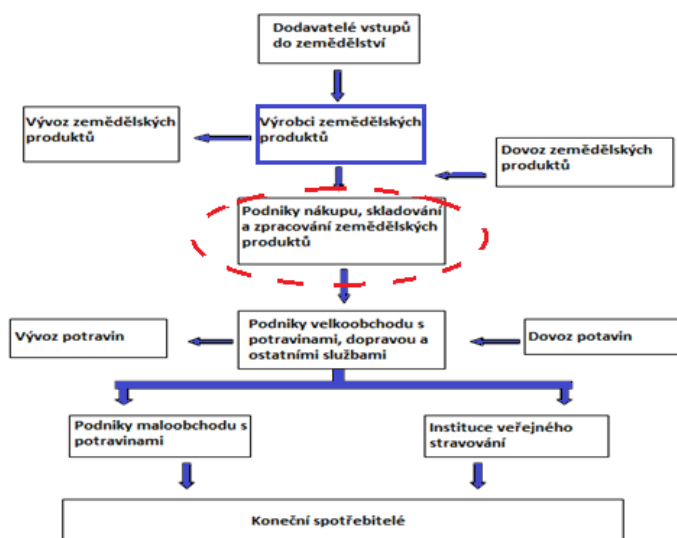
- zemědělskou prvovýrobu, lesnictví a vodní hospodářství,
- krmivářský a potravinářský průmysl,
- služby pro zemědělství a potravinářský průmysl (zemědělské zásobování a nákup, šlechtitelství a semenářství, plemenářské služby, poradenská činnost aj.),
- a potravinářský obchod a veřejné stravování.

Tato odvětví spolu tvoří agrobiznis.

Agrobiznis vymezuje činnosti a vzájemné vazby spojené se zemědělskou výrobou nejen uvnitř podniku, ale i možnosti vazeb s předcházejícími a navazujícími subjekty a činnostmi typickými pro zpracování zemědělských komodit do konečného výrobku – potravinářského zboží.

3.1.1 Základní struktura agrobiznisu v České republice

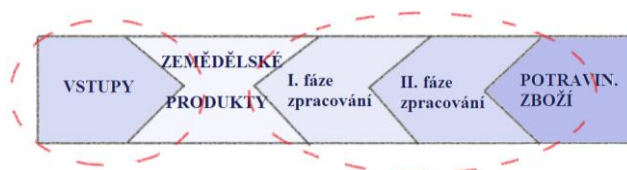
Agrobiznis obecně lze charakterizovat jako vertikálně navazující řetězec činností, které zahrnují dodávky vstupů pro zemědělské prvovýrobce (např. agrochemikálie, hnojiva, osiva), zemědělskou prvovýrobu, velkoobchod (nákup a prodej zemědělských produktů), skladování a zpracování zemědělských produktů. Tato základní struktura činností je vyobrazena na nákresu níže (Obrázek 1). (Bečvářová, 2005)

Obrázek 1 - základní struktura agrobyznysu, zdroj: Bečvářová 2005

Tradiční model agrárního sektoru je charakteristický preferencí nabídkové strany trhů, ovšem dnes se od tohoto modelu ustupuje. Vývoj potravinového hospodářství na současném stupni ekonomického rozvoje společnosti odpovídá spíše poptávkově - orientovanému modelu na

Obrázek 2.

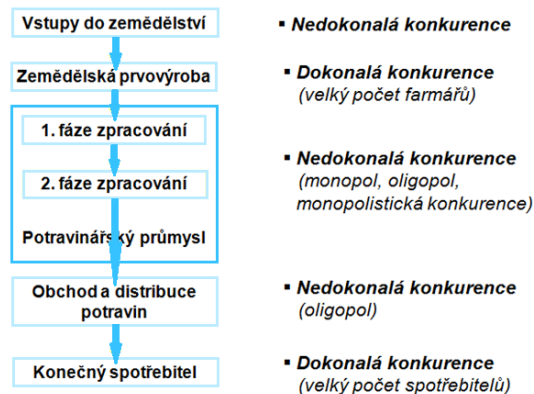
Obrázek 2 – poptávkově orientovaný model potravinového/komoditního řetězce, zdroj: Bečvářová 2005

Dle tohoto modelu je možné vyvodit, že nejmocnější postavení mají konečné články řetězce, které určují množství, kvalitu a cenové podmínky produkce. Díky tomuto faktu dochází k oslabení pozice zemědělských prvovýrobců, jak z hlediska volby produkce, tak v důsledku omezeného výběru obchodních partnerů. Finalizující články řetězce, jako jsou obchodní řetězce a potravinářsko-zpracovatelské podniky, často využívají své tržní síly vůči dodavatelům a vytvářejí tak tlak na snižování výkupních cen zemědělských komodit. O nevýhodné pozici zemědělských producentů na trhu a posílení jejich konkurenceschopnosti se vedlo již mnoho diskuzí a proto se Evropská komise rozhodla podporovat zakládání tzv. odbytových družstev.

3.1.2 Konkurenční prostředí v agrobiznisu

Prostředí agrobiznisu se mění také z hlediska tržní struktury a jejího vlivu na chování trhů. V mnoha literaturách je zemědělství označováno jako příklad dokonale konkurenčního prostředí, avšak agrární sektor jako celek je typický pro své, převážně oligopolní struktury (viz Obrázek 3).

Z Obrázků 2 a 3 je patrná nelehká pozice zemědělských prvovýrobců ve výrobní vertikále.

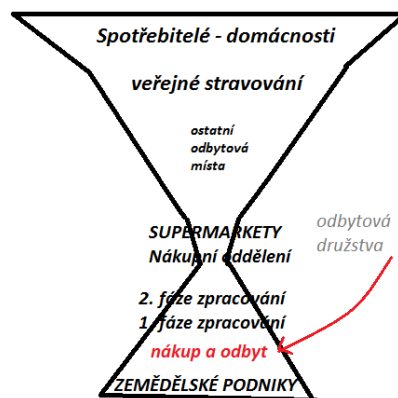
Obrázek 3 - tržní struktura v jednotlivých fázích potravinářského řetězce, zdroj: Bečvářová, 2005

Ve fázích nedokonalé konkurence se soutěžitelé, ve snaze o co největší sílu na trhu, často uchylují k protisoutěžnímu jednání, jako jsou zakázané dohody neboli kartely. Výčet jednotlivých případů je zpracován v následujících kapitolách.

Tržní struktura agrobiznisu a jeho jednotlivých vertikálních stupňů je určována především:

- počtem subjektů vstupujících do dodavatelsko - odběratelských vztahů,
- mírou jejich koncentrace na jednotlivých trzích,
- diferenciací výrobků a služeb
- velikostí bariér vstupů a výstupů.

Nerovnováha míry koncentrace subjektů na jednotlivých fázích komoditní vertikály je hlavním předpokladem ke snaze o prohlubování vazeb mezi soutěžiteli.

Obrázek 4 - model struktury agrárního trhu EU. Zdroj: Bečvářová, 2005

Na modelu tržní struktury (Obrázek 4) je patrné silné tržní postavení obchodních řetězců a potravinářsko-zpracovatelských podniků. Na nabídkové straně se naopak setkáváme s vysokým počtem malých a středních zemědělských podniků s malou tržní silou. Odvětví zemědělské prvovýroby vykazuje typické znaky dokonalé konkurence¹, avšak je ovlivňováno (převážně) oligopolním postavením subjektů, se kterými přichází do obchodního styku (viz Obrázek 3). Tento model signalizuje mimořádnou závislost a citlivost zemědělství na navazující odvětví a na opatření zemědělské politiky. Na konci komoditní vertikály se nacházejí koneční spotřebitelé, kteří jsou nositeli poptávky po potravinářském zboží.

V samotných opatřeních zemědělské politiky je podporováno zejména (Bečvářová, 2005):

- Zvyšování koncentrace podniků potravinářského průmyslu jako reakce na silnou obchodní pozici obchodních řetězců.
- Propagace určitého potravinového zboží konečnému spotřebiteli.
- Výzkum a vývoj nových materiálů, technických inovací a procesů.

V souvislosti s vývojem agrárního sektoru je možné uvažovat o dopředné² nebo zpětné³ vertikální integraci. Významným jevem je také vzrůstající význam koordinace činností mezi podniky. Mezi její hlavní motivy patří - růst efektivnosti, tedy snaha o snížení transakčních nákladů⁴ a získání konkurenční výhody. (Grega, 2004)

¹ Nedokonalá konkurence je charakterizovaná je stav na trhu kdy je porušena aspoň jedna z následujících podmínek dokonalé konkurence: velký počet subjektů na trhu, homogenita výrobků, dokonalé šíření informace a nulové náklady na vstup/výstup z trhu. (Grega, 2004)

² Dopředná vertikální integrace se projevuje v expanzi výroby směrem k následujícím fázím výroby a distribuce.

³ Zpětná vertikální integrace spočívá v orientaci směrem k předcházejícím fázím (zajištění výrobních vstupů). (Grega, 2004)

⁴ Mezi transakční náklady patří: náklady na informace, na vyjednávání a kontrolu činností. Tržní subjekt by měl přestat s individuálním zajišťováním potřebných aktivit v okamžiku, kdy tyto dodatečné náklady se rovnají očekávanému cenovému přínosu trhu. (Grega, 2004)

Koordinace mezi zemědělskými podniky může probíhat na několika úrovních a formách:

- Spojení dvou soutěžitelů neboli fúze. *Spojení soutěžitelů s velkou tržní silou, dle parametrů hodnocení, podléhá schválení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.*
- Členství v odbytovém družstvu či jiné organizaci.
- Úzká spolupráce mezi dvěma a více podniky. *V tomto případě může jít, za určitých podmínek, o narušení hospodářské soutěže.*

3.1.3 Charakteristické znaky odvětví agrárního sektoru

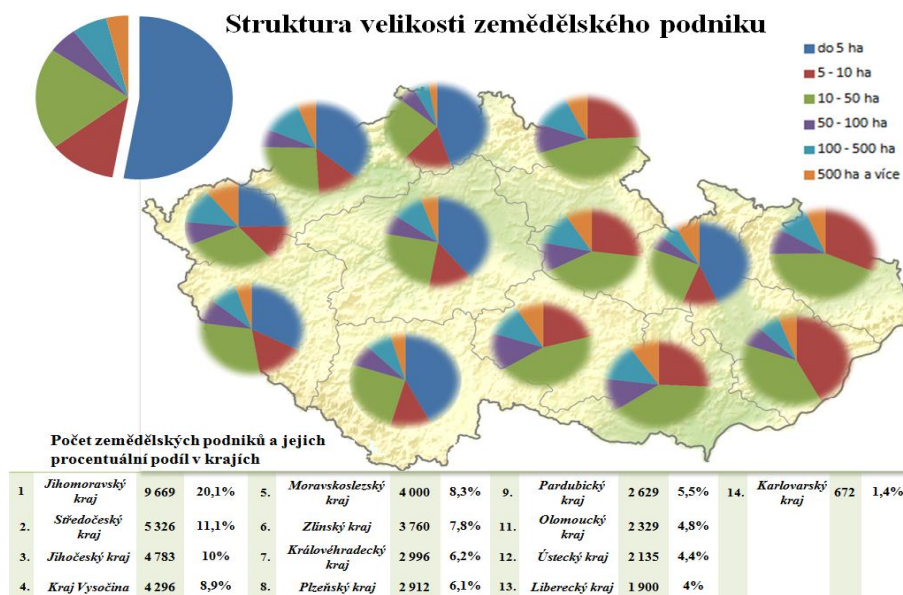
3.1.3.1 Typické znaky současného zemědělství

Zemědělství podnikatelské mají oslabenou vyjednávací pozici v rámci dodavatelsko odběratelských vztahů. Dále na ně působí řada politických, ekonomických a globalizačních vlivů a změn, které ještě více prohlubují komplikovanou situaci prvovýrobců.

Míra zaměstnanosti v zemědělství trvale klesá, ovšem kvalifikační požadavky na zaměstnance rostou. Podpora kvalitního managementu je jedním ze způsobů posílení konkurenceschopnosti podniku.

Jednou z variant řešení nízké konkurenceschopnosti prvovýrobců je také zvyšování jejich koncentrace na trhu, a to zejména v případě, kdy odběratelé posilují své monopsonní a oligopsonní postavení. Zvyšováním koncentrace dosáhne podnik silnější vyjednávací pozice vůči těmto subjektům.

Dalším ukazatelem typickým pro české zemědělství je v průměru relativně nízká intenzita ve výrobě v porovnání se západními státy Evropy. Tento fakt rovněž snižuje konkurenceschopnost zemědělců vůči konkurentům z těchto zemí.

Obrázek 5 - srovnání počtu a velikosti zemědělských podniků celkem a dle krajů, zdroj: vypracováno autorem na základě dat z ČSÚ, 2015

V České republice působí široká škála zemědělských podniků rozdílných ve velikosti, intenzitě a zaměření ve výrobě. Největší počet podniků se nachází v Jihomoravském kraji, naopak nejméně na severozápadě České republiky. Tyto disparity jsou způsobeny hlavně rozdílnými přírodními podmínkami a lokací lidských sídel v rámci státu.

V roce 2013 se na našem území nacházelo zhruba 48 000 zemědělských podniků, z toho 4 % tvořily odbytové a jiné organizace. Velké podniky (nad 100 ha) z toho zaujímají necelých 10 %, ale produkují 80 % zemědělské produkce. Nejrozšířenějším typem podniků v České republice jsou však malé a střední podniky do 50 ha. Tyto podniky jsou u nás zastoupeny z 81 %, avšak jejich produkce dosahuje *pouze* 17 %. Převážně u malých a středních podniků je proto výhodná tržní koordinace, neboť mají malou vyjednávací pozici na trhu. (ČSÚ, 2015)

3.1.3.2 Typické znaky současného potravinářského průmyslu

V odvětví potravinářského dochází k interakci a koncentraci středně velkých podniků.

Silný konkurenční boj obchodních řetězců způsobuje kolísání cen potravin. Počet podnikatelských subjektů ve výrobě potravin se zvyšuje⁵ a přitom počet zaměstnanců zaměstnaných v toto odvětví trvale klesá⁶. (Lukeš V., 2014)

⁵ Mezi roky 2007 – 2013 vzrostl počet potravinářsko-zpracovatelských podniků o téměř o polovinu na 8 031.

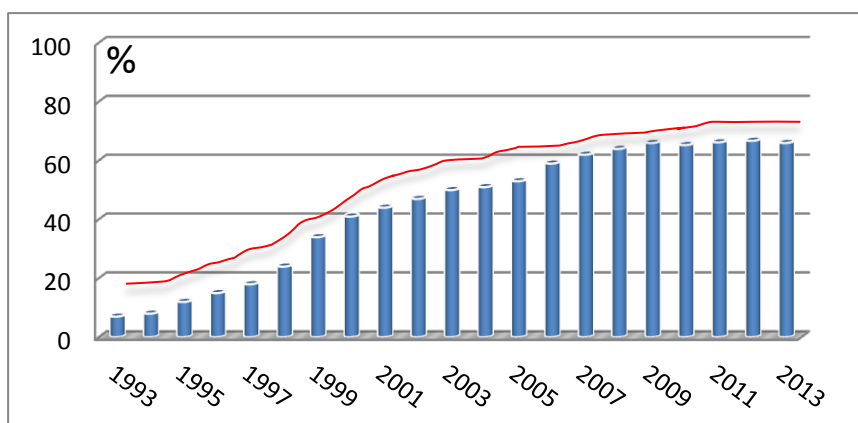

Malé firmy s nízkou vyjednávací pozicí jsou často zpracovateli a obchodními řetězci tlačeny k uzavírání neefektivních provozů. Velkovýroba je charakteristická subjekty s velkou tržní silou, které vlastní dostatečně pevnou odběratelskou pozici. Typický je vznik konglomerátů, které skupují další společnosti.⁷ U středně velkých výrobců narůstá trend koncentrace, ať už v důsledku slučování nebo ukončení činnosti některých podniků.

3.1.3.3 *Typické znaky současného maloobchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky*

Maloobchodní síť působí jako prodejce potravinářských výrobků konečnému spotřebiteli, utváří konečnou cenu produktu a dává zpětnou vazbu o úspěšnosti prodeje daného zboží potravinářským podnikům.

Maloobchod s potravinářskými výrobky významně ovlivnil příchod velkých potravinářských řetězců po roce 1993.

Graf 1- procentuální tržní podíl deseti největších obchodních řetězců na trhu potravinářských výrobků v České republice, zdroj: Místo prodeje, 2014

Z Grafu 1 je patrný nárůst počtu obchodních řetězců na našem trhu. Zatímco v roce 2003 nedosahoval společný podíl deseti největších obchodních řetězců⁸ v ČR ani 10 %, v roce 2013 již činil více jak 66 % trhu s potravinovým zbožím a jejich tržby překročily 325 mld. Kč. Česká republika má čtvrtou nejhustší síť hypermarketů v Evropě. (Místo prodeje, 2014)

⁶ Mezi roky 2007 – 2013 kles počet zaměstnanců o 15,2% na 87 435.

⁷ Příkladem takové společnosti je Agrofert Holding.

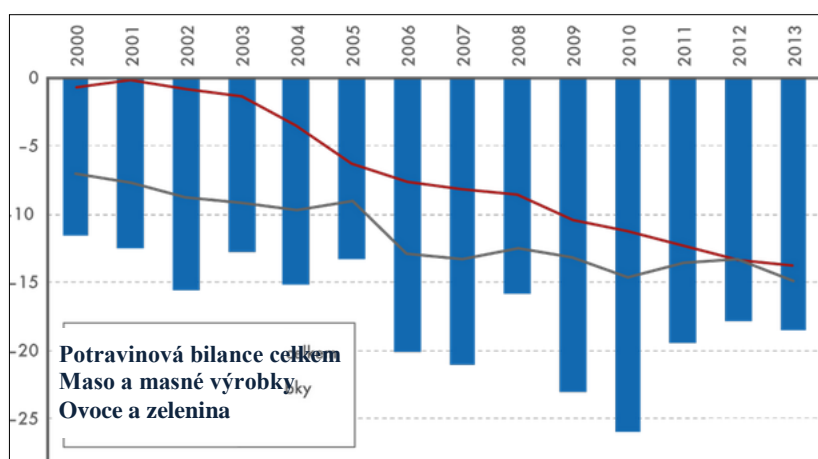
⁸ Nejvyšší podíl věrných nakupujících na českém trhu má řetězec hypermarketů Kaufland – nejvíc tam utratí 20% českých domácností. Dále zde máme řetězce Penny Market a Albert (shodně kolem 14% trhu), Tesco (12%), Lidl (10%), Coop (7%), Globus a Billa (shodně kolem 6%), následuje Interspar (5%) a český obchodník Hruška (3%).

Tabulka 1 - koncentrace trhu s rychloobrátkovým zbožím v roce 2013, zdroj: Incoma GfK, 2014

TOP řetězce	Podíl na hlavním nákupním místě (% věrných zákazníků)	Podíl na celkovém maloobchodním objemu (% tržeb z celkového trhu)
TOP 1 řetězec	20%	11%
TOP 3 řetězce	47%	32%
TOP 5 řetězců	70%	46%
TOP 10 řetězců	95%	66%

Z Tabulky 1 je patrné, že deset nejvýznamnějších obchodních řetězců se dělí o věrnost 95 % českých domácností, přičemž na samotné TOP 5 připadá podíl 70 %.⁹ Přitom z celkového objemu tržeb na trhu ČR nemá žádný obchodní řetězec větší než 11 % podíl a jednotlivé podíly jsou relativně vyrovnané. Trh obchodní řetězců ČR oligopolně konkurenční. (Místo prodeje¹⁰, 2014)

Z hlediska obchodní bilance vykazuje Česká republika trvale záporné saldo obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky (viz Graf 2). Od roku 2010, kdy dosáhlo saldo svého záporného maxima, se deficit potravinové bilance ČR snižuje. Za rok 2014 byl deficit 6 581 miliard Kč, ve stejném období za loňský rok to bylo - 9 173 miliardy Kč. Hlavními exportními partnery ČR jsou Německo a Slovensko¹¹, kam dovážíme hlavně obiloviny a výrobky z nich, mléčné výrobky, med a nápoje. Naopak nejvíce dovážíme výrobky ze Španělska, Nizozemí a Polska¹², a to především maso, ovoce a zeleninu. (ČSÚ, 2014)

Graf 2 - zemědělská a potravinová bilance ČR, zdroj: ČSÚ, 2014

⁹ Procentuální podíly jednotlivých řetězců berou v potaz všechny jejich velikostní formy.

¹⁰ Webový portál vycházel z dat Incoma GrK

¹¹ Se Slovenskem máme dlouhodobě pozitivní saldo a stále roste. Nejžádanějšími potravinami jsou z jejich strany vejce a mléčné výrobky. (ČSÚ, 2014)

¹² V případě Polska je situace opačná, než na straně Slovenska. V roce 2014 export Polska do ČR opět výrazně zesílil, a to o více než 25% oproti předchozímu roku na 1,097 mld. Kč. (ČSÚ, 2014)

Během posledních let se také mění skladba potravin na pultech obchodů, což velkou měrou ovlivňuje předcházející články komoditní vertikály. Nyní prochází většina potravinového zboží několika fázemi zpracování. V roce 1980 nabídka obchodů obsahovala *pouze* 19 % plně finalizovaného zboží¹³, o dvacet let později to bylo již 75 % a tento podíl celosvětově neustále roste. V kontaktu s konečným spotřebitelem je nyní obchodník, nikoliv výrobce.

Kromě významného vlivu velkých obchodních řetězců a potravinářsko-zpracovatelských podniků má v případě České republiky vliv také dotační a zemědělská politika. Jedná se zejména o rozdílnou výši dotací v jednotlivých zemích Evropské Unie po vstupu do tohoto Společenství, kdy Česká republika a ostatní nově vstupující země střední a východní Evropy nedostávaly zemědělské dotace v plné výši, jako tomu bylo u původních členů Evropské Unie.¹⁴ Tím byla do značné míry rovněž znevýhodňována pozice na společném trhu v porovnání se zeměmi se silnou zemědělskou dotační politikou. Všechny tyto aspekty se do značné míry promítají i do řešení předpokladů konkurenceschopnosti potravin vyrobených v České republice vůči potravinám s výraznější dotační podporou z jiných zemí EU. (Bečvářová, 2005)

---

¹³ Jedná se typ potravinářského zboží s vysokou přidanou hodnotu, které prochází dalšími fázemi zpracování, skladování a distribuce před tím, než je nabídnuta konečnému spotřebiteli.

¹⁴ Podle přístupových smluv mají pro Českou republiku a další nové členské země ze střední a východní Evropy, mají mít stejná pravidla pro výplatu přímých plateb od roku 2013 (pro programové období 2013-2020).

3.2 Ochrana hospodářské soutěže

Hospodářská soutěž je definovaná jako snaha soutěžitelů působících na daném trhu zboží nebo služeb, kde jejich cílem je dosažení určitých konkurenčních výhod před ostatními v oblasti hospodářských výsledků. Jedná se zejména o tvorbu zisku, který je přímo úměrný vyšším výnosům a menším nákladům, a volbě nejlepší strategie, která povede k větší poptávce po jejich zboží.

Z konkurenčního boje mezi subjekty těží nejvíc konečný zákazník, protože v prostředí hospodářské soutěže si žádný subjekt nemůže dovolit stanovit vysoké ceny, aniž by vzápětí jiný konkurent nepřevzal jeho podíl na trhu právě výhodnějšími cenami pro zákazníka. (Grega, 2004)

3.2.1 Nedovolené omezování hospodářské soutěže

Hospodářská soutěž vymezuje tři základní formy narušení soutěže. Jsou to:

1. Spojení soutěžitelů neboli fúze
2. Dohody soutěžitelů neboli kartelové dohody
3. Zneužití dominantního postavení

V případě kartelových dohod a spojování soutěžitelů je protiprávní již potenciální narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu, resp. jednání k tomu směřující, naproti tomu u zneužití dominantního postavení se za protiprávní považuje až ukončené jednání, tj. vznik újmy – narušení hospodářské soutěže. (ÚOHS, 2011)

3.2.2 Politika hospodářské soutěže EU

Politika ochrany hospodářské soutěže je jedním z nejvýznamnějších nástrojů EU pro podporu integrace společného trhu. Ustanovení upravující ochranu hospodářské soutěže byla vydána již v prvotních smlouvách EU - ve smlouvě o Evropském sdružení uhlí a oceli z roku 1951 a v Římské smlouvě z roku 1957. Aktuální pravidla hospodářské politiky jsou stanovena ve člancích 101-109 SFEU¹⁵. Soutěžní politika EU je silně nadnárodní a prosoutěžní. (ÚOHS, 2011)

---

¹⁵ Smlouva o fungování Evropské Unie

3.2.2.1 Vývoj soutěžního práva v EU

První zmínky týkající se ochrany trhu nalézáme již ve starověkém Římě, kdy císař Zenon vydal zákon regulující spojování obchodních subjektů. V Českých zemích regulovali panovníci volnou soutěž na trhu již od starověku, ovšem k nejvýraznějším změnám došlo až po I. světové válce. Za období První republiky¹⁶ byly velkým problémem kartelové dohody, které se týkaly umělého udržování vysokých cen potravin. K první systematické úpravě práva na ochranu hospodářské soutěže došlo zákonem č. 141/1933 Sb., o kartelech a soukromých monopolech. V poválečném období sice zrušen nebyl, ale v tehdejší politickém režimu nemohl být uplatněn. Namísto volného trhu a hospodářské soutěže, zde byl vytvořen institut spolupráce socialistických organizací. (Chalupa, 2008)

Po roce 1989 se soutěžitelé působící v agrárním sektoru dopouštějí nezákonných dohod jen zřídka¹⁷.

Důležitým legislativním opatřením v oblasti regulace agrárního trhu Evropského společenství bylo přijetí Nařízení Rady ES č. 26/1962, o aplikaci určitých soutěžních pravidel na výrobu a obchod zemědělskými produkty neboli tzv. *bloková výjimka o zemědělském sektoru*. Toto nařízení bylo zrušeno a následně bylo vydáno Nařízení č. 1184/2006, o použití určitých pravidel hospodářské soutěže na produkci zemědělských produktů a obchod s nimi. Toto opatření se vztahuje k aplikaci soutěžních pravidel na zneužívání dominantního postavení (zvláště pak u odbytových družstev), pokud jejich uplatňování nebrání fungování vnitrostátních organizací trhu a neohrožuje dosahování cílů společné zemědělské politiky. V praxi je toto nařízení obtížně aplikovat, neboť v případě zneužití dominantního postavení dochází téměř vždy k narušení hospodářské soutěže. (ÚOHS, 2011)

---

¹⁶ Československo 1918 - 1938

¹⁷ Od roku 1989 do 1999 do pěti soutěžních případů ročně. Od roku 1999 se eviduje elektronická databáze přístupná na oficiálních webových stránkách ÚOHS, do této doby jsou všechny záznamy uschovány v papírové podobě. Zdroj: rozhovor s pracovníkem Úřadu.

3.2.2.2 Instituce zajišťující správnou funkci hospodářské politiky

Při účinné ochraně hospodářské soutěže je velmi důležitá spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty. V rámci Evropské unie má hlavní pravomoc Evropské komise. Regulaci v rámci států zajišťují jednotlivé antimonopolní úřady, které spolupracují v rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž. Evropská unie se snaží také o spolupráci v globálním měřítku, tzn. předávat informace a zkušenosti v rámci problematiky účinné ochrany hospodářské soutěže mezi světovými hospodářskými velmocemi.

1. Evropská komise

- Evropská komise realizuje soutěžní politiku, tzn., provádí monitoring, vede vyšetřování konkrétních případů porušení hospodářské soutěže, implementuje přijaté akty a uděluje sankce. Evropská komise má výhradní pravomoc udělovat výjimky, včetně blokových.

2. Evropský parlament

- Parlament má funkci konzultanta.

3. Evropská síť pro hospodářskou soutěž

- Evropská síť pro hospodářskou soutěž (dále jen ECN), je zprostředkovatelem spolupráce mezi Evropskou komisí a jednotlivými antimonopolní úřady členských států EU.

4. Evropský soudní dvůr

- Evropský soudní dvůr zasahuje v případě neplnění povinností Komise, v tomto případě jí může Evropský soudní dvůr podat žalobu na nečinnost.

5. Antimonopolní úřady jednotlivých členských států

- V ČR má funkci antimonopolního regulátora Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

3.2.3 Politika hospodářské soutěže ČR

Pro všechny členské státy EU platí stejná pravidla. Soutěžní případy lokálního významu řeší jednotlivé antimonopolní úřady sami, avšak u významných nadnárodních případů spolupracují jednotlivé úřady mezi sebou v rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž, popř. se celý případ přesune do kompetence samotné Evropské komise, která poté vydá posudek.

3.2.3.1 Vývoj soutěžního práva

Po revoluci v roce 1989 došlo k náhlým změnám ve struktuře trhu a s tím přišla také nutnost jeho regulace a tvorba nástrojů na realizaci hospodářské politiky. V roce 2001 byl přijat zákon č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Významným mezníkem pro soutěžní právo byl v roce 2004 vstup do Evropské Unie a následná legislativní úprava soutěžního práva a kompetencí Úřadu. V roce 2009 byla provedena novelizace zákona o významné tržní síle. (Chalupa, 2008)

3.2.3.2 Výklad českého soutěžního práva

Jednání soutěžitelů v oblasti zemědělství je podrobena stejným pravidlům ve všech zemích EU, a to bez ohledu na skutečnost, zda dané jednání může ovlivnit obchod mezi členskými státy či nikoli. V roce 2009 byla zrušena výjimka o působnosti zákona v oblasti výroby zemědělských produktů a obchodu s nimi¹⁸. Nyní se soutěžní případy tohoto odvětví posuzují podle nařízení z roku 2006¹⁹. V zájmu dosažení slučitelnosti s komunitárním soutěžním právem byly nově definovány zakázané dohody, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže, pokud jejich dopad na hospodářskou soutěž není zanedbatelný²⁰. Dohody, jejichž dopad na hospodářskou soutěž je zanedbatelný (dohody *de minimis*), nepovažuje Úřad za zakázané. Jde o dohody, kdy společný podíl účastníků horizontální dohody²¹ nepřesahuje 10 % daného trhu. U případů vertikálních dohod²² je podíl jednotlivých účastníků zvýšený na 15 %. Za dohody, jejichž dopad na hospodářskou soutěž je zanedbatelný, nelze ale považovat dohody obsahující tzv. tvrdá omezení (*hard-core*), tedy dohody o:

- určování cen,
  - rozdělení trhu nebo vstupních zdrojů,
  - omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic.²³
- (ÚOHS, 2011)

---

¹⁸ Zákonem č. 155/2009 Sb., kterým pozměňuje zákon o ochraně hospodářské soutěže, bylo zrušeno ustanovení § 1 odst. 8 zákona, o této výjimce.

¹⁹ Dle nařízení 1184/2006.

²⁰ 3 odst. č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

²¹ Dohod mezi konkurenty.

²² Dohod mezi nekonkurenty.

²³ V případech tohoto typu dohod nejsou rozhodující tržní podíly účastníků dohody.

3.2.3.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže má status ministerstva a zajišťuje správné fungování hospodářské soutěže na území České republiky. Každý členský stát Evropské Unie vlastní státní orgán dohlížející na hospodářskou soutěž v zemi. Tyto orgány mezi sebou spolupracují dle daných pravidel vydaných Evropskou komisí.

Český úřad pro hospodářskou soutěž zahájil svoji činnost v roce 1991 a již za rok byl přejmenován na Ministerstvo pro hospodářskou soutěž. V roce 1994 Ministerstvo rozšířilo svoje kompetence o dohled nad veřejnými zakázkami a za šest let později o dohled nad poskytováním veřejných podpor v ČR. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže funguje pod tímto názvem od roku 1996. Od února 2010 vykonává Úřad také roli dohledového orgánu nad dodržováním zákona o Významné tržní síle a jejím zneužití. (Chalupa, 2005)

Hlavním principem ZOHS je ochrana funkce hospodářské soutěže, která se aplikuje na všechny odvětví a sektory stejně, zemědělství nevyjímaje. Dohody o cenách patří mezi tzv. tvrdé kartely s nejvyšší možnou sankcí udělenou soutěžitelům narušující soutěž.

Obecně platí, že čím větší tržní sílu má daný subjekt na relevantním trhu, tím *nebezpečnější* je jeho potencionální protisoutěžní jednání. Na druhé straně subjekty disponující významnou tržní silou mají speciální povinnosti a *větší odpovědnost vůči trhu*. V některých literaturách se mluví dokonce o diskriminaci těchto firem.

Evropská komise zřídila Evropskou síť pro hospodářskou soutěž (ECN), která sdružuje všechny soutěžní úřady členských států EU.²⁴ V rámci organizační struktury ECN byly vytvořeny pracovní skupiny zástupců soutěžních úřadů členských zemí dle zaměření protisoutěžních deliktů a hospodářských sektorů. Například pracovní skupina pro potraviny, která každoročně organizuje setkání a konference, vytváří ucelený informační systém o daných trzích v rámci EU a také intenzivně spolupracuje se všemi antimonopolními úřady. (europa, 2012)

---

²⁴ ECN se skládá z 28 antimonopolních úřadů.

Základní principy činnosti Úřadu v oblasti ochrany hospodářské soutěže (ÚOHS, 2012):

- 1) Role Úřadu nespočívá v nahrazování nefunkčních obchodních vztahů a cenové regulaci, ale v ochraně hospodářské soutěže jako celku.
- 2) Pohled ÚOHS je na všechny subjekty na trhu stejný (agrární sektor nemá v tomto smyslu žádnou výjimku, spíše je mu přitěžující okolností, že jeho produkty jsou pro zákazníka nepostradatelné, na příklad navýšení cen rohlíku spotřebitele ovlivní více, než zdražení cen u šperků).
- 3) Špatná ekonomická situace soutěžitele jej ospravedlňuje k nezákonnému chování.
- 4) Úřad aplikuje tzv. *více ekonomický přístup* (při řešení případů je velmi důležité zhodnocení efektu dopadu jednání na trh).²⁵
- 5) Soutěžitel je odpovědný za své protisoutěžní jednání.

3.2.3.4 Program shovívavosti

Největším problémem při řešení kartelových dohod je jejich utajení. Účinným nástrojem na jejich odhalování je Program shovívavosti, neboli *Leniency program*. V případě, že soutěžitel, který je účastníkem kartelové dohody, tuto dohodu nahlásí (včetně důkazních materiálů), může tak docílit snížení nebo dokonce prominutí sankce.

Jedná se především o kartelové dohody mezi soutěžiteli, které patří k nejzávažnějším. Mezi tyto dohody se řadí dohody o:

- přímém či nepřímém určení ceny,
- rozdělení trhu, nákupních zdrojů nebo zákazníků,
- omezení či kontrole výroby nebo odbytu zboží.

Za tato jednání hrozí účastníkům kartelových dohod vysoké pokuty.

Oblast zemědělské prvovýroby zatím nebyl tento program využit. Obecně je tento program více využíván oblastech zabývajících se novými technologiemi, zvláště pak v telekomunikacích a strojírenství. (ÚOHS, 2011)

---

²⁵Hodnocení soutěžního chování z pohledu jeho dopadu na trh (*effect-based approach*) a odklon od dříve používaného hodnocení podle právní formy deliktu (*form-based approach*) s ohledem na modernizaci evropského soutěžního práva.

4 AGRÁRNÍ SEKTOR A AGRÁRNÍ TRH Z HLEDISKA PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE ČR

4.1 Přístup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k aplikaci soutěžního práva na agrární trh

Pohled Úřadu se paralelně s vývojem českého soutěžního práva mění. Obecně se dá konstatovat, že nyní neexistuje žádná výjimka z porušení soutěžních pravidel, tzn., že soutěžní pravidla platí pro všechna odvětví národního hospodářství stejně.

Úřad ovšem uplatňuje několik speciálních pravidel na posuzování soutěžních případů v rámci agrárního trhu. V roce 2008 vydal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže Stanovisko 2008 týkající se problematiky odbytových družstev a za tři roky na to vydal Úřad aktualizované Stanovisko 2011. Podstatnou změnu na národní úrovni představovala novela zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití (dále jen „zákon o významné tržní síle“). Na komunitární úrovni došlo k přepracování pravidel pro posouzení horizontálních dohod o spolupráci mezi soutěžiteli²⁶. Evropská komise dále navrhla nová opatření pro větší stabilitu sektoru mléka, jejichž cílem je posílit pozici producentů mléka v dodavatelském řetězci. (Chalupa, 2011)

4.2 Stanovisko 2011

Účelem Stanoviska 2011 je shrnutí pravidel pro posuzování jednání soutěžitelů na agrárním trhu, zejména pokud jde o zakládání a působení odbytových družstev. Stanovisko se také zabývá problematikou významné tržní síly a jejího možného zneužití při prodeji zemědělských a potravinářských produktů.

Stanovisko 2008, které navazovalo na stanovisko Úřadu z roku 2005 nazvané *Zemědělská politika versus zákon o ochraně hospodářské soutěže*, mělo především informovat zainteresované subjekty ohledně zakládání a působení odbytových družstev. Úřad zde specifikoval akceptovatelnost jejich jednání a kritéria pro jejich posuzování a jednotlivé formy sdružování v odbytových družstvech. (Chalupa, 2008)

---

²⁶ Soutěžitelé vymezení v Pokynech k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci.

Ve Stanovisku 2008 byla stanovena pravidla vysvětlující rozdíl mezi založením společného podniku (odbytového družstva), který naplňuje znaky transakce zakládající spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 5 zákona, a podnikem kooperativní povahy, který lze definovat jako způsob spolupráce zakladatelů, kdy se jedná *de facto* o formu horizontální dohody mezi konkurenty ve smyslu § 3 a § 5 odst. 1 zákona. Úřad zde také stanovil přechodné období dvou let²⁷, ve kterém již existující odbytová družstva měla povinnost uvést svoji činnost do souladu s pravidly obsaženými ve Stanovisku 2008. S ohledem na uplynutí tohoto přechodného období vydal Úřad Stanovisko 2011. (Chalupa, 2008)

Nadcházející dva rozsudky Evropského soudního dvora deklarují, že trh se zemědělskými výrobky není oblastí, na kterou by měla být aplikována odlišná soutěžní pravidla.

V rozsudku *Milk Marque and National Farmers' Union*²⁸ z roku 2003 bylo zdůrazněno, že zachování účinné hospodářské soutěže na trhu zemědělských výrobků je jedním z cílů Společné zemědělské politiky a společné organizace trhů. (Chalupa, 2011)

Kartelová dohoda *French Beef*²⁹, která byla uzavřena mezi šesti svazy působícími v oblasti trhu s hovězím masem a jejíž členy byli farmáři a provozovatelé jatek, se týkala stanovení minimální ceny hovězího masa a zastavení dovozu masa do Francie z jiných členských zemí EU. Na základě jednání svazů byl sice naplněn cíl zajištění odpovídající životní úrovně zemědělského obyvatelstva, ovšem tato dohoda také narušila stanovování rozumných cen dodávek spotřebitelům, tudíž výjimku obsaženou v nařízení 1184/2006³⁰ nebylo možné uplatnit. (Chalupa, 2011)

---

²⁷ 1. 1. 2008 - 31. 12. 2009

²⁸ C-137/00 *Milk Marque and National Farmers' Union*, [2003] ECR I-7975

²⁹ *French Beef* COMP/C.38.279/F3, resp. rozsudek Tribunálu T-217/03 a T-245/03

³⁰ resp. dříve nařízení Rady (ES) 26/62

4.3 Nová pravidla pro horizontální dohody o spolupráci

Pokyny pro horizontální dohody stanovují rámec pro analýzu nejběžnějších forem horizontální spolupráce, jako jsou dohody v oblasti výzkumu a vývoje, výroby, nákupů, obchodního využití, standardizace, standardních podmínek a výměny informací.

Výměny informací mohou být pro hospodářskou soutěž prospěšné, pokud podnikům umožní získávat údaje, jež jim napomohou ke zlepšení jejich efektivity a služeb zákazníkům. (Chalupa, 2011)

4.4 Opatření Evropské komise pro větší stabilitu v odvětví mléka

Evropská komise podala v roce 2010 návrh na změnu nařízení 1234/2007, pokud jde o smluvní vztahy v odvětví mléka a mléčných výrobků (dále též „nařízení“). Toto nařízení stanovuje podmínky zakládání a působení organizací producentů mléka a mléčných produktů. Členy těchto organizací jsou výhradně prvovýrobci a převážně se jedná o odbytová družstva. Tyto organizace mohou vyjednávat o smluvních podmínkách, včetně ceny za syrové mléko. Rozsah tohoto jednání byl stanoven dle výše produkce syrového mléka dané organizace na maximální výši 33 % produkce daného státu a současně 3,5 % celkové produkce Evropské unie. Návrh dále charakterizuje mezioborové organizace sdružujících v tomto odvětví. Tyto organizace mohou pomoci svým členům – zemědělcům a zpracovatelům – v oblastech výzkumu, zlepšování kvality, administrativy, propagaci a rozšiřování osvědčených postupů. Nařízení zavádí možnost uzavírání písemných smluv³¹ mezi producenty syrového mléka a jeho zpracovateli.

Vedle zlepšení transparentnosti a stabilizace trhu mléka a mléčných výrobků je cílem návrhu rovněž posílení pozice producentů mléka v dodavatelském řetězci. (Chalupa, 2011)

Pozn.: Shora uvedena opatření platí do roku 2020.

---

³¹ Tyto smlouvy by měly být uzavírány před dodávkou a měly by obsahovat alespoň cenu za syrové mléko, časový plán a objem dodavek a dobu trvání smlouvy.

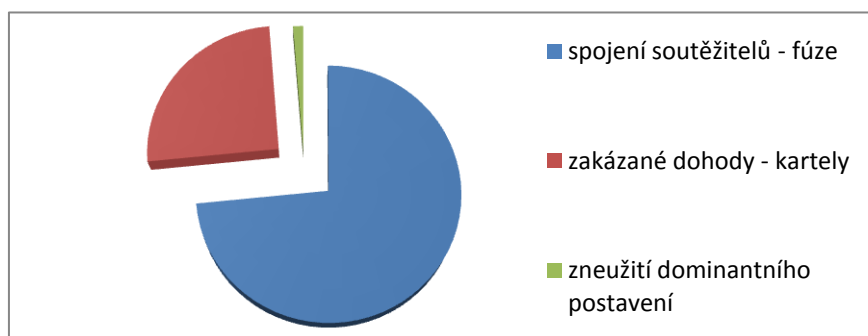
5 SOUTĚŽNÍ PŘÍPADY V AGRÁRNÍM SEKTORU ČR

Během zkoumaného období³² řešil Úřad v agrárním sektoru celkem 79 soutěžních případů; z toho 58 fúzí, 20 kartelů a jeden případ zneužití dominantního postavení.

5.1 Rozdělení soutěžních případů následujících dle parametrů

5.1.1 Rozdělení dle typu omezení hospodářské soutěže

Z níže uvedeného grafu (Graf 3) je patrné, že nejběžnějším typem soutěžních případů, které Úřad řešil během let 1999-2015 v rámci agrárního sektoru, byli fúze. Soutěžitelé se slučovali ze 74 % všech případů, na kartelové dohody připadá 25% a na jedno zneužití dominantního postavení analogicky 1%.

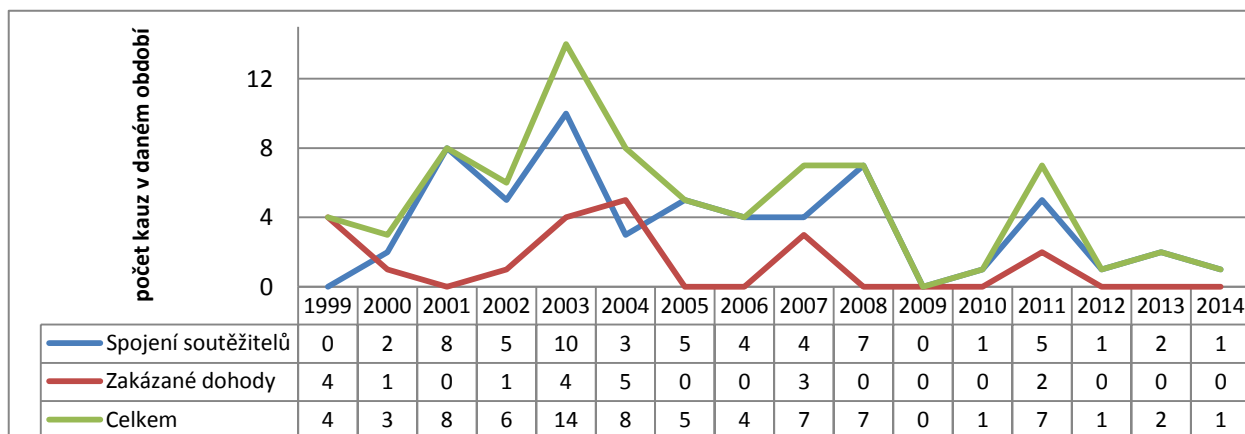

Graf 3- procentuální rozdělení soutěžních případů dle typu řízení, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů dle databáze ÚOHS

Z níže uvedeného grafu (Graf 4) můžeme vyčíst, že nejvyšší počet soutěžních případů byl zaznamenán v letech 2002-2004. Na tomto ukazateli se nejvíce podílela skupina Agrofert, která začala skupovat obchodní podíly podniků či částí podniků, a to jak společností zajišťujících vstupy do prvovýroby³³, tak zemědělská družstva a potravinářsko-zpracovatelské podniky. Obecně však lze říci, že počet soutěžních případů v jednotlivých letech je konstantní oproti jiným sektorům v České republice.

³² Před rokem 1999 jsou všechny soutěžní případy uloženy v papírové verzi. Soutěžní případy jsou zpracovány do konce dubna roku 2015.

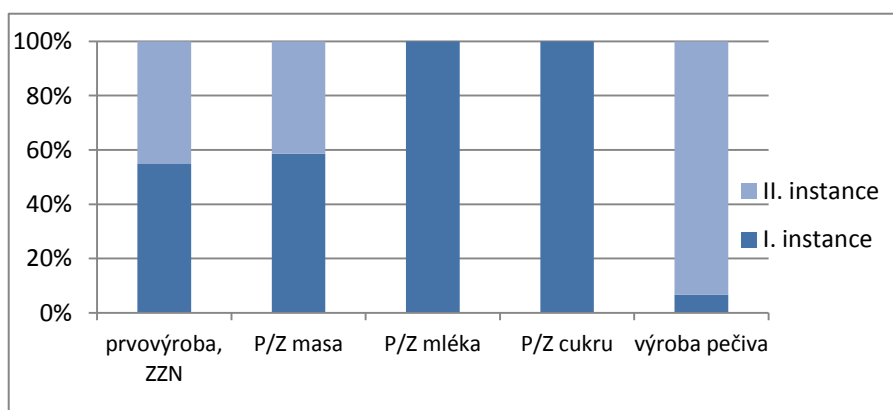
³³ Výrobci a prodejci produktů nepostradatelných pro dynamické fungování podniku. Ve kvalitě a kvantitě vstupů se odráží vyspělost podniku. Mohou to být nové technologie, poznatky aj. Např. pesticidy, hnojiv, traktory aj.

Graf 4 – vývoj počtu soutěžních případů za jednotlivé roky, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů dle databáze ÚOHS

5.1.2 Rozdělení dle typu instančního řízení

Účastník řízení, v jehož věci se rozhoduje, může v případě nesouhlasu s prvoinstančním rozhodnutím Úřadu podat rozklad proti rozhodnutí, a to ve lhůtě do 15 dnů od oznámení výsledků řízení. O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu, prostřednictvím jím zřízeného druhostupňového orgánu. Dnem podání rozkladu se tak zahajuje nové šetření, na jehož konci vydá předseda Úřadu rozhodnutí, které buď potvrdí či změní předchozí prvoinstanční rozhodnutí. Ke změně původního prvoinstančního rozhodnutí a oprávněnost námitek účastníka řízení dochází ve zhruba ve 30 % posuzovaných případů.

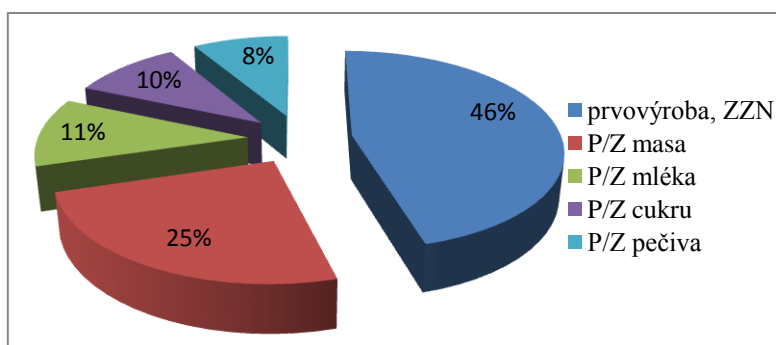
Graf 5 - množství soutěžních případů vzhledem k instančnímu řízení v jednotlivých oblastech výroby, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů dle databáze ÚOHS

Celkový počet soutěžních případů, které řešil Úřad v letech 1999-2015 v agrárním sektoru byl 79, z toho 67 prvoinstančních soutěžních případů a 12 soutěžních případů druhé instance (viz Graf 5).

5.1.3 Rozdělení dle oblastí výroby

V této kapitole je zachycena analýza počtu soutěžních případů v členění na jednotlivé sektory v oblasti zemědělské prvovýroby a navazujícího zpracovatelského průmyslu. Z grafu (Graf 6) je patrné, že největší část soutěžních případů v zemědělství řešil Úřad v oblasti prvovýroby a zpracování masa.

Oproti tomu Úřad eviduje větší množství zakázaných dohod u zpracovatelsko-dodavatelských podniků, neboť zde dochází k přímému styku s obchodními řetězci.

Graf 6 - procentuální podíl dle oblastí výroby omezení, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů dle databáze ÚOHS

5.1.4 Udělování pokut

V případech úmyslného porušení pravidel hospodářské soutěže – kartel neexistuje žádná výjimka ospravedlňující jednání soutěžitelů. Hlavním principem zákona o ochraně hospodářské soutěže je ochrana všech funkcí hospodářské soutěže, která se aplikuje na všechny odvětví ekonomiky, zemědělství nevyjímaje.

Zásady výpočtu výše pokuty Úřad veřejně deklaroval v externím dokumentu, kde vychází z těchto principů:

1. Pokutu lze uložit v rozmezí do 10 000 000 Kč nebo do 10 % čistého obrátu za poslední ukončené účetní období příslušného soutěžitele, a to podle toho, která částka je vyšší.³⁴
2. Nejvýznamnějším parametrem při výpočtu výše pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže je *závažnost dohody*. Mezi velmi závažné delikty spadají zejména horizontální dohody o cenách, o rozdělení trhu či omezení výroby, zneužití dominantního postavení

³⁴ Pokuta ve výši převyšující 10 000 000 Kč, nesmí současně překročit 10 % čistého obrátu pokutovaného soutěžitele, a naopak – překračuje-li 10 % obrátu, nesmí zároveň překročit částku 10 000 000 Kč.

soutěžiteli s výrazným dopadem na širší skupinu spotřebitelů, uskutečnění spojení v rozporu s pravomocným rozhodnutím Úřadu.³⁵

3. Dále se posuzuje *délka trvání dohody*³⁶ a *opakovanost dohody*.
4. *Úmyslnost jednání* - pokud se prokáže, že účastník soutěžního řízení jednal neúmyslně, pokuta mu bude snížena až o 50 %. V tomto případě slouží pokuta jako prevence proti budoucímu porušení pravidel hospodářské soutěže (viz kapitola vybrané soutěžní případy u odbytových družstev v ČR). V případě existence přitěžujících okolností – účastník měl vedoucí nebo iniciační roli, již v minulosti se provinil protisoutěžním deliktem nebo jednal úmyslně s cílem uškodit konkurenci – se může částka navýšit až o 50 %.

Tabulka 2 - výše pokut za jednotlivé soutěžní případy (1999-2015), zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů dle databáze ÚOHS

Pořadí	Výše pokuty v Kč	Rok uzavření dohody/nabytí právní moci	Účastníci řízení	Oblast
1.	148 800 000,-	2003/2006	Delta pekárny, Odkolek, Penam	Výroba pečiva
2.	65 055 000,-	2003/2005	Delta pekárny, Odkolek, Penam	Výroba pečiva
3.	52 800 000,-	2004/2009	Delta pekárny, Odkolek, Penam	Výroba pečiva
4.	14 237 000,-	2007/2008	Agrodružstvo Jevišovice, ZD ³⁷ Petřín, ZD Roštýn, ZEVA Chlístovice, Sušárna Pohořelice	Zpracování masa
5.	11 250 000,-	2003/2003	BOHEMIA VITAE Jindřichův Hradec, DRUCO, PROAGRO	Prvovýroba ZZN
6.	300 000,-	2003/2005	Delta pekárny, (Odkolek, Penam)	Výroba pečiva
7.	150 000,-	1999/1999	Agropork, Svaz producentů vepřového masa, drůbežního masa a vajec Čech a Moravy	Zpracování masa
8.	90 000,-	1999/2000	Intermilk, s.r.o.	Zpracování mléka

³⁵ Do 3 % hodnoty prodeje u velmi závažných deliktů, do 1 % hodnoty prodeje u závažných deliktů, a do 0,5 % hodnoty prodeje u méně závažných deliktů.

³⁶ Úřad v dosavadní praxi ve shodě s dosavadní metodikou Komise pro ukládání pokut rozlišoval při určování výše pokuty tři kategorie správních deliktů podle délky protisoutěžního jednání, a to protisoutěžní jednání krátkodobá (do 1 roku), střednědobá (1 rok až 10 let) a dlouhodobá (delší než 10 let).

³⁷ ZD – zemědělské družstvo

6 ODBYTOVÁ DRUŽSTVA

6.1 Charakteristika odbytových družstev

Odbytová družstva se začala v České republice zakládat ke konci devadesátých let jako reakce na měnící se prostředí agrárního trhu. Zemědělští prvovýrobci se potřebovali sdružit do větších subjektů, aby upevnili svoji vyjednávací pozici na trhu. Odbytová družstva jim mohou zajišťovat: výkup, skladování a prodej produktů, dále marketingovou podporu a monitoring trhu, zajištění vstupů (hnojiva, osiva a prostředky na ochranu rostlin), také zapůjčení zemědělské techniky a obecně služeb pro zemědělství.

Obecně lze odbytová družstva kategorizovat dle (Chalupa, 2011):

- *území*, na kterém družstva působí (tzv. družstva lokální, regionální a celonárodní);
- *struktury členství* (tzv. družstva centralizovaná, svazová či smíšená);
- či dle jejich *převažující činnosti* (tzv. družstva marketingová, nákupní či poskytující podpůrné služby svým členům).

Odbytová družstva existují v principu i mimo zemědělský sektor, resp. mimo prvovýrobu.

Do odbytových družstev se sdružují rovněž zpracovatelé a obchodníci se zemědělskými výrobky. Nejen v České republice, ale i v zahraničí pak vznikají rovněž odbytová družstva jako sdružení jiných odbytových družstev, tzv. *družstva družstev*. Z iniciativy prvovýrobců začala odbytová družstva v České republice vznikat v roce 1998 a v následném roce pak začal jejich další rozvoj podporovat i český stát. Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo v roce 2004 v rámci programu Horizontální plán rozvoje venkova schváleno opatření ohledně „Zakládání skupin prvovýrobců“ a následně došlo k vymezení konkrétních podmínek nařízením vlády č. 655/2004 Sb., o stanovení podmínek pro zařazení skupin výrobců, zajišťujících společný odbyt vybraných zemědělských komodit, do programu zakládání skupin výrobců a o stanovení podmínek pro poskytnutí dotace k podpoře jejich činnosti. Odbytová družstva jsou v České republice zakládána a působí v průřezu celého spektra zemědělských komodit, počínaje odbytovými družstvy, jejichž hlavním předmětem činnosti je odbyt rostlinných zemědělských produktů (odbytová družstva se zaměřením na ovoce, zeleninu, obiloviny či olejniny), přes odbytová družstva zabývající se odbytem masných zemědělských výrobků (odbytová družstva se zaměřením na prodej vepřového masa, masa hovězího či krutího apod.), až po odbytová

družstva úzce zaměřena na jednotlivé zemědělské komodity, jako např. mléko či vejce. Souhrnný přehled odbytových družstev působících na území České republiky neexistuje. Z podkladů poskytnutých Státním zemědělským intervenčním fondem (dále jen „SZIF“) působí v ČR 203 odbytových družstev. Uvedený počet odbytových družstev však není úplný, neboť v něm jsou zahrnuty jen subjekty, které žádají o dotaci v rámci dotačního programu Zakládání skupin výrobců u SZIF. V počtu také nejsou zahrnuta odbytová družstva, která vznikla před vstupem do EU, ani odbytová družstva většího rozsahu, na něž předmětný program nelze aplikovat.

Úřad na základě zjištěných skutečností kvalifikovaně odhadl celkový počet odbytových družstev působících v ČR řádově na stovky. (Chalupa, 2011)

6.2 Některá významná odbytová družstev v ČR

Jak zde již bylo uvedeno, přesný přehled ani počet odbytových družstev na území České republiky není znám. Informace o jejich struktuře a fungování však můžeme zjistit pomocí dostupných informačních od jednotlivých odbytových družstev. Základní informace o jedenácti nejvýznamnějších odbytových družstvech³⁸ jsou vypsány níže a jsou rozděleny dle komoditního zaměření.

6.2.1 Rozdělení dle oblastí působení

8.2.1.1 Vepřové maso

1) CENTROODBYT

Centroodbyt - národní odbytové družstvo sídlící v Pardubicích bylo založeno roku 2004 a sdružuje devět regionálních odbytových organizací a jednu fyzickou osobu. Důvodem jeho založení bylo vytvořit jednotnou organizaci producentů vepřového masa. Jeho členům poskytuje družstvo marketingovou podporu a monitoring českého a zahraničního trhu prasat a skotu (Obchodní rejstřík, 2015).

Národní odbytové družstvo Centroodbyt vstupuje od 1. 1. 2015 do likvidace. (Centroodbyt, 2012)

---

³⁸ Nejvýznamnější družstva byla vybrána dle Infolistu ÚOHS - Odbytová družstva 2011.

2) AGROPORK

Původně družstvo Agropork vzniklo v roce 1998 ve Znojmě, následně byl postoupeno v likvidaci. V roce 1999 družstvo Agropork sdružovalo více jak 200 podniků. Jednou z příčin mohl být fakt, že o rok později Úřad prokázal, že odbytové družstvo Agropork porušilo pravidla hospodářské soutěže a to vyhlášením nákupních cen masa. Družstvu byla udělena pokuta 150 000 Kč (*viz soutěžní případy*). V roce 2012 znovuobnovilo svoji činnost, nyní pod názvem Agropork CZ, spol. s r.o. V současné době sdružuje 9 zemědělských podniků. Agropork se zabývá velkoobchodem s živými zvířaty; profesní, vědeckou a technickou činností, podpůrnými činnostmi pro zemědělství a posklizňovou a ostatní činností. (Obchodní rejstřík, 2014)

6.2.1.2 Drůbeží maso

3) AGROKROCAN

Odbytové družstvo AgroKrocan bylo založeno v roce 2000 v Praze, ovšem v roce 2012 bylo na něj zahájeno insolventní řízení. Jak již název napovídá, cílem tohoto odbytového družstva je zvýšit odbyt krůt a zlepšit rentabilitu výroby krůtího masa v ČR. (Obchodní rejstřík, 2015; ÚOHS, 2011)

6.2.1.3 Chov ovcí a koz

4) OVEKO a.s.

Akciová společnost OVEKO a.s. byla založena roku 2000 v Brně jako dceřiná společnost Svazu chovatelů ovcí a koz v České republice. Hlavním předmětem obchodní činnosti společnosti OVEKO a.s. jsou jatečná a chovná zvířata (jehňata, kůzlata, ovce a kozy) a další produkty (ovčí a kozí mléko, sýry, vlna aj.), které pocházejí z produkce jednotlivých chovatelů začleněných do Svazu chovatelů ovcí a koz.

Odbytové družstvo má za úkol naplňovat tyto úkoly a služby pro cca 1500 farmářů, kteří jsou členy Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR. V roce 2003 se činnost firmy rozšířila i o zahraniční obchod a společnost OVEKO a.s. se stala nejvýznamnějším vývozcem komodity jehněčí a skopové maso. (OVEKO, 2015)

6.2.1.4 Mléko

5) Mlékařské a hospodářské družstvo JIH

Mlékárenské a hospodářské odbytové družstvo JIH bylo založeno již v roce 1994 v Táboře. Družstvo sdružuje zhruba 14 individuálních výrobců mléka (převážně zemědělská družstva) z Jižních a Západních Čech a Moravy a s podílem 15–17 % na trhu je největší v ČR. (ÚOHS, 2011)³⁹

6) MLECOOP

Odbytové družstvo MLECOOP bylo založeno v Praze roku 1998 v Praze. Družstvo sdružuje devět regionálních (Střední Čechy) odbytových družstev. (ÚOHS, 2011)

6.2.1.5 Slepíčí vejce

7) ČESKÁ VEJCE CZ, a.s.

Odbytové družstvo Česká vejce bylo založeno v roce 1999 ve Velkých Pavlovicích. Pod toto družstvo patří jedenáct producentů. Jejím hlavním úkolem je zajistit centrální odbyt většiny produkce od jejích členů. (Česká vejce, 2015)

Česká vejce CZ patří mezi největší obchodníky s vejci, v roce 2013 jich společnost prodala 247 milionů kusů. Na trhu tak drží zhruba desetiprocentní podíl, v České republice se ročně spotřebují přibližně dvě a půl miliardy vajec. Společnost Česká vejce CZ se v roce 2014 stala součástí holdingu Agrofert. (Agrofert, 2014)

8) ZLATÁ VEJCE a.s.

Odbytové družstvo Zlatá vejce vznikla v roce 1996 v Benešově. Stejně jako Česká vejce, také Zlatá vejce patří k velmi významným distributorům vajec. Obě družstva sídlí dostatečně daleko od sebe, tudíž by si svými obchodními praktikami neměli konkurovat. (Zlatá vejce, 2015)

6.2.1.6 Obiloviny a olejniny

9) AGROODOBYT ČR

Obchodní družstvo AGROODOBYT vzniklo roku 2003 v Pardubicích. Jeho členy je 6 odbytových regionálních organizací napříč celou Českou republikou. Družstvo Agroodbyt je

---

³⁹ Úřad toto prohlášení vydal ve svém Infolistu Odbytová družstva z roku 2011 a opíral se o údaj z tisku - Lidové noviny ze dne 10. 12. 2010, str. 18.

svým rozsahem a působností největší organizací v rámci ČR, která obchoduje s obilovinami a olejninami. Svým členům také zajišťuje hnojiva, osiva a přípravky na ochranu rostlin. (Agroodbyt, 2015)

6.2.1.7 Ovoce a zelenina

10) CZ FRUIT

Odbytové družstvo CZ FRUIT bylo založeno roku 1998 v Praze. Působí na trhu s ovocem (převážně jablky, hruškami a lesním ovocem) a sdružuje 16 pěstitelů a pěstitelských organizací. (CZ Fruit, 2015)

6.2.1.8 Skladování zemědělských komodit

11) BRASSICA

Odbytové družstvo BRASSICA, sídlící v Lovosicích, bylo založeno roku 1999 a zabývá zejména poskytováním služeb svým členům v oblasti skladování a ošetřování zemědělských komodit. Mezi další důležité činnosti patří zprostředkování obchodu, velkoobchod s obilovinami a olejninami, pronájem skladové kapacity nečlenským organizacím, laboratorní rozborů a překládka zboží. Družstvo sdružuje 45 členů a obhospodařuje výměru asi 12 tisíc ha půdy v Ústeckém kraji. (Brassica, 2015)

6.2.2 Obecné shrnutí charakteristik vybraných odbytových družstev v České republice

Nejvýznamnější odbytová družstva v rámci České republiky jsou většinou regionálního nebo národního charakteru. Mnohá dokonce sdružují několik regionálních odbytových družstev dohromady za účelem vytvoření celonárodní sítě producentů. Tato družstva jsou označována jako *družstva družstev*. Většina odbytových družstev byla založena kolem přelomu tisíciletí, tzn., že mezi nejstarší výše jmenované družstvo patří Mlékařské a hospodářské družstvo JIH (1994) a nejnověji založeno bylo družstvo Centroodbyt (2004). Zemědělská odbytová družstva tak vznikala jako reakce na měnící se prostředí agrárního trhu po roku 1989, tj., změny vlastnických poměrů a struktury a otevření trhu se zemědělskými produkty. Členství v odbytových družstvech zajišťuje členům především zvýšení konkurenceschopnosti na tuzemském a zahraničním trhu a lepší přístup k informacím. Všechny z těchto odbytových družstev sídlí ve větších městech ve středu jednotlivých regionů.

6.3 Odbytová družstva v prostředí hospodářské soutěže

Z informace, které Úřad v rámci svého šetření jednotlivých trhů zemědělských výrobků získal, vyplývá, že v současné době je hlavním cílem činnosti odbytových družstev vytvořit subjekt nadaný dostatečně silnou vyjednávací pozicí vůči ostatní subjektům působícím v rámci jednotlivých odběratelsko-dodavatelských vztahů. Tyto snahy odbytových družstev však podle názoru Úřadu mohou vést ke sjednocování cen a nákladu na jednotlivých trzích zemědělských výrobků. Na základě výše uvedených skutečností a změn, ke kterým v přechodném období došlo, se Úřad rozhodl ve Stanovisku 2011 blížeji konkretizovat svou metodiku k zemědělské politice obsaženou v původním Stanovisku 2008, která se vztahuje ke spolupráci horizontálních konkurentů v oblasti produkce a obchodu se zemědělskými komoditami. Cílem je podrobněji specifikovat, které aktivity konkurentů v zemědělské prvovýrobě a na navazujících trzích jsou v souladu se soutěžními normami, a jsou proto Úřadem podporovány, a která jednání mohou za určitých podmínek porušovat pravidla fungování fair hospodářské soutěže.

6.4 Formy sdružování v odbytových družstvech a jejich jednání akceptovatelné z hlediska soutěžního práva

Každý subjekt by měl v soutěži na trhu postupovat samostatně a svobodně rozhodovat o svém soutěžním chování. Z hlediska soutěžního práva obecně lze posoudit spolupráci mezi konkurenty jako horizontální dohodu (§ 5 odst. 1 zákona). Prostá dohoda o vzájemné koordinaci soutěžního jednání může být zakázána za podmínek daných § 3 zákona a navazujícími ustanoveními, přičemž podmínkou v této souvislosti je, aby jejím cílem nebo výsledkem bylo narušení hospodářské soutěže na trhu. Na tuto dohodu je třeba aplikovat zásady pro posuzování horizontálních dohod popsané podrobně Evropskou komisí v Pokynech pro horizontální dohody, které lze obdobně použít i pro posouzení slučitelnosti určitého jednání s českým zákonem. Kooperace mezi vzájemnými konkurenty na trhu, spočívající v založení společného podniku, může být podle okolnosti kvalifikována jako spojení soutěžitelů nebo jako horizontální dohoda narušující soutěž. Pro spojení soutěžitelů ve formě vytvoření společného podniku je typické označení *full-function joint venture* (plně funkční společný podnik). Naopak pro dohodu v režimu § 3 zákona je užíváno označení kooperativní společný podnik. Tato pravidla platí i pro společné podniky ve formě odbytových družstev. (Chalupa, 2011)

6.4.1 Odbytové družstvo jako *full-function joint venture* – plně funkční společný podnik

Aby subjekt založený konkurenty splňoval definici plně funkčního společného podniku, a byl tedy spojením soutěžitelů, musí zakladatelé při jeho založení usilovat o vznik nového soutěžitele, tj. uvést na trh subjekt, který bude dlouhodobě plnit všechny funkce samostatné hospodářské jednotky („plně funkční podnik“) a který se v budoucnu zcela oddělí od případné závislosti na dodávkách od mateřské společnosti či družstev.

Odbytové družstvo se za *plně funkční společný podnik* považuje v případě splnění následujících charakteristik:

- Družstvo je *společně kontrolováno* alespoň dvěma jeho zakladateli.
- Družstvo musí mít *vlastní management*.
- Družstvo musí *disponovat přístupem* k dostatečným finančním a lidským zdrojům, hmotným a nehmotným aktivům.
- Družstvo *nesmí plnit pouze pomocnou roli* v hospodářských činnostech zakladatelů.
- Počáteční *období závislosti* družstva na jeho zakladatelích by nemělo přesáhnout tři roky, poté by již měl mít nový podnik vybudovanou vlastní síť dodavatelů či odběratelů, nezávisle na dodávkách zakladatelských subjektů.
- Pro posouzení aktivní role družstva na trhu je důležitým faktorem *relativně omezený podíl prodeje zakladatelům* (resp. nákupů od nich) ve vztahu k celkovým prodejem/nákupům společného podniku.
- Pro plně funkční společný podnik je naopak vhodné *získávání zdrojů mimo mateřské společnosti*, tedy od konkurentů.
- Družstvo musí fungovat *trvalém základě*. Za tento typ podniku se například nepovažuje družstvo založené pouze za účelem splnění krátkodobého cíle členů.

Zakládání plně funkčních společných podniků soutěžiteli – ať již v oblasti prvovýroby nebo na navazujících stupních zpracování a distribuce – představuje spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 5 zákona, které podle okolností může podléhat povolení Úřadu a jež, pokud nevede k podstatnému narušení soutěže, je v souladu se soutěžním právem. V případě, kdy se bude jednat o spojení soutěžitelů podléhající povolení Úřadu ve smyslu zákona, musí příslušní soutěžitelé podat návrh na zahájení řízení o povolení spojení. Pokud tak neučiní, vystavují se postihu ze strany Úřadu. Vytvoření nového soutěžitele (odbytového družstva), který vstoupí na trh s počáteční podporou zakladatelů, zajistí jim odbyt a případně i zpracování zboží

a postupně získá i další paralelní zdroje, zpravidla vede k zefektivnění soutěže na trhu. (Chalupa, 2011)

6.4.2 Odbytové družstvo jako kooperativní společný podnik

Podnik kooperativní povahy lze definovat jako způsob spolupráce zakladatelů. Jde *de facto* o kvalifikovanější formu horizontální dohody mezi konkurenty. Rovněž na tuto dohodu je třeba aplikovat zásady pro posuzování horizontálních dohod popsané Evropskou komisí v Pokynech pro horizontální dohody.

Na základě uvedených východisek je možné identifikovat oblasti činností odbytových družstev, které nejsou v rozporu se soutěžním právem, dále činnosti, které jsou dovolené pouze za určitých podmínek (zejména u odbytových družstev s méně významným tržním podílem), a pak činnosti, které jsou soutěžním právem zásadně vždy zakázány. Existují dohody mezi soutěžiteli, které ze své podstaty nejsou schopny narušit hospodářskou soutěž. Tyto dohody, označované jako tzv. *bílé klauzule*, mají zpravidla prosoutěžní účinky.

Jako příklad *vždy dovolené dohody* lze uvést dohodu o založení společného podniku (odbytového družstva) který bude řešit poradenství v oblasti dotací či jinou vzdělávací. Činnost ve prospěch zakladatelů (zprostředkování nejnovějších mezinárodních poznatků v oboru, zajišťování zahraničních stáží, mezioborovou spolupráci, vyvíjení metod a nástrojů ke zlepšování jakosti výrobků atd.). Společný podíl dosahovaný členy odbytového družstva, resp. družstvem jako takovým, na relevantním trhu zde nehraje žádnou roli.

Dohoda za určitých podmínek dovolená je taková dohoda, jejíž pozitivní účinky na soutěž a adekvátní podíl na výhodách plynoucích z této dohody pro spotřebitele převáží nad jejími negativními dopady. Jde o případy, kdy je dohoda podmíněně dovolena, a to s přihlédnutím ke konkrétnímu obsahu vzájemné spolupráce a k tržním podílům zakladatelů. (Chalupa, 2011)

6.5 Typy vzájemných dohod dle soutěžního práva

Obsahově lze typově vymezit horizontální dohody o:

- výzkumu a vývoji;
- společném nákupu;
- společném prodeji – tedy tzv. komercializaci dohody (včetně distribučních a marketingových dohod);
- standardizační dohody (kdy by např. standardizaci bylo pověřeno právě odbytové družstvo);
- a dohody o výměně informací.

Pro jednotlivé typy dohod uzavíraných mezi vzájemnými konkurenty platí pravidla a definice obsažené v Pokynech pro horizontální dohody. Pro odbytová družstva jsou typické zejména aktivity související se společným nákupem a/nebo společným prodejem zboží. Obecně platí, že dohody o společném nákupu jsou méně závažné než dohody o společném prodeji. (Chalupa, 2008)

6.5.1 Typy spolupráce mezi odbytovým družstvem a podnikem

Odbytové družstvo může v kontextu níže uvedeného, tj. s přihlédnutím k výši tržního podílu, pro své zakladatele zajišťovat (Chalupa, 2011):

- 1) *Výkup a následný prodej zboží zakladatelů svým jménem na svůj účet* - Tato aktivita odbytového družstva umožňuje shromáždit větší množství zboží (zejména druhově určených komodit, jako jsou obilí, mléko, vejce apod.) a operovat na trhu s lepší vyjednávací pozicí. Tato činnost umožní nabízet na trhu okamžitě významnější objem produktů, než je umožněné jednotlivému soutěžiteli. Tímto způsobem lze dodat zboží i odběratelům poptávajícím velké objemy okamžitě.
- 2) *Společný nákup vstupů* – Díky společnému nákupu vstupů může družstvo množstevních slev u odběratelů a snížit náklady na dopravu, případně nahradit zcela roli dopravce/distributora, což by opět vedlo k úspoře díky vypuštění dalšího mezistupně ve vertikálním tržním vztahu.
- 3) *Marketing výrobků, uvádění společného loga, značky kvality či regionálního původu* - Typickými příklady jsou regionální značky kvality a původu, zavedení na trhu zboží

chemicky méně ošetřovaného či GM⁴⁰ potravin. Potenciál odbytového družstva zde tkví v možnosti prosazení regionální značky a produktu na širším trhu.

- 4) *Společnou reklamou zboží* - Sloučením propagace všech členů družstva umožní i drobným soutěžitelům dostat se do širšího povědomí odběratelů, a sice prostřednictvím nákladnějších mediálních prostředků, jako je televize, tiskoviny nebo internet.
- 5) *Distribuci zboží* - Distribuci v užším slova smyslu lze rozumět takové funkce odbytového družstva, kdy družstvo zajišťuje svoz produktů zemědělské prvovýroby např. k přepravním nebo ke zpracovatelům, nebo zavážení odběratelům (společný vozový park, provoz železniční vlečky) atd.
- 6) *Zpracování, třídění, balení a skladování* - V praxi jde pořízování společných skladovacích (sila, sklady, zásobníky) a nakládacích zařízení a balících a třídících linek.
- 7) *Zajišťování dalších doplňkových služeb pro zakladatelské podniky* - Doplňkovými službami se rozumí podílení se na výzkumu a vývoji, administrativní podpora nebo zapůjčení zemědělské techniky. Zemědělci tak mohou využívat kvalitnější techniku, na jejíž koupi by neměli finanční prostředky ani kapacity.

V případě odbytových družstev, jež se zabývají shora uvedenými aktivitami a jejichž tržní podíly (resp. tržní podíly jejich zakladatelů) přesahují 50 % relevantního trhu, platí vyvratitelná domněnka rozporu se zákonem. Obecná hranice pro dominantního postavení je 40% tržního podílu soutěžitele, avšak u odbytových družstev se tato hranice navýšila, a to z důvodu, že:

- odbytová družstva většinou disponují jen *malou* tržní silou vůči svým odběratelům,
- působí zejména na jen lokálních trzích,
- nejsou natolik vertikálně integrovaná.

Soutěžním právem je podporováno zejména zakládání odbytových družstev drobnými zemědělskými podniky. Tato možnost ovšem platí také pro zpracovatele a obchodníky se zemědělskými komoditami.

---

⁴⁰ Geneticky modifikované

6.6 Dohody vždy zakázané

Dohody vždy zakázané jsou takové dohody, které narušují hospodářskou soutěž. Tyto dohody mají negativní dopady na konečného spotřebitele, ostatní soutěžitele na relevantním trhu a soutěž jako takovou. Například dohody o společném prodeji v rámci *joint venture* (společného podniku) zahrnují určitou formu spolupráce konkurentů na nabídkové straně trhu. Na rozdíl od poptávkové strany (dohody o společném nákupu) vyvolává taková dohoda větší obavy z hlediska zachování účinné hospodářské soutěže. Základní obavou ze strany Úřadu je, aby dohoda neměla za následek navýšení/fixaci prodejních cen. Z pohledu soutěžního práva jsou vždy zakázané tyto aktivity odbytových družstev, tzv. *černé klauzule* (Chalupa, 2011):

- 1) Nesmí docházet ke *sjednocování cen zakladatelských podniků*. Podniky by měly odbytovému družstvu dodávat za nezávisle stanovené ceny, založené čistě na vlastní obchodní politice.
- 2) Na bázi odbytového družstva je rovněž zakázaná *výměna citlivých informací* o podnikání zakladatelů, zejména o skladbě a výši nákladů, o zdrojích, zásobách, hospodářských plánech apod.
- 3) Funguje-li společný podnik na bázi sdružení/družstva, neměl by mít *uzavřenou a neměnnou členskou základnu* a neměl by být vyžadován vysoký výstupní poplatek pro členy, kteří se rozhodnou na trhu působit samostatně.
- 4) Odbytové družstvo nesmí za žádných okolností *vyhlašovat cenu dané komodity* na konkrétní časové období – vůči všem odběratelům na trhu či veřejně v mediích. Pokud dále prodává produkci svých členů, může o ceně s odběrateli jednat, pouze pokud jde o konkrétní obchodní jednání a prodej, nikoli paušálně „vyhlašovat“, za kolik se má prodávat předmětné zboží v následujícím období v celém sektoru (např. v sektoru mlékárenství či v oblasti produkce vepřového masa obecně). Taková prohlášení mohou vest k ovlivňování cenové hladiny na trhu, která by měla být určována pouze vzájemným střetem nabídky a poptávky po předmětném zboží.

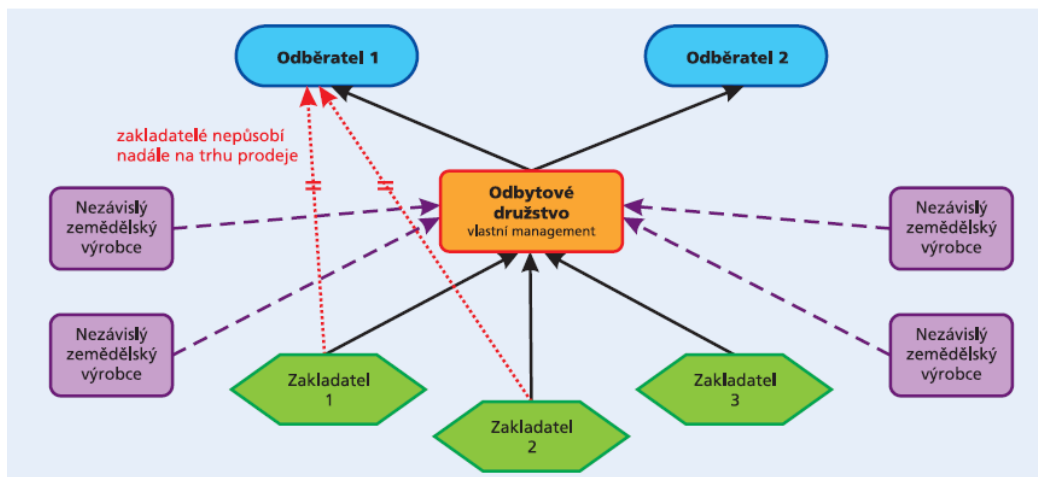
- 5) Díky působení odbytového družstva nesmí docházet ke *sjednocování významné části nákladů* na produkci zakladatelských podniků.

- 6) U dohod uzavřených mezi konkurenty ve vztahu k různým geografickým trhům, zejména jsou-li reciproční, je zakázáno ujednání vedoucí k *rozdělování trhů*. Nejsou-li takové reciproční distribuční dohody objektivně potřeba k proniknutí na dotčené trhy, jsou zpravidla v rozporu se soutěžním právem.

Výjimku by mohly představovat dohody ohledně cen syrového mléka sjednané uznanými organizacemi producentů v odvětví mléka a mléčných produktů. To ale pouze za předpokladu schválení Návrhu v jeho stávající podobě.

Prahové hodnoty tržních podílů pro posouzení dohod jako nebezpečných pro soutěž jsou stanoveny od 15 %, resp. 50 % společného podílu stran dohody (zakladatelů odbytového družstva) na trhu. V případě tržního podílu nepřekračujícího 15 % nebo v případě, že se nejedná *o vždy zakázané praktiky*, není obecně požadováno zahájení soutěžní řízení. Základními podmínkami povolení těchto dohod je fakt, že povedou ke zkvalitnění výroby nebo distribuce zboží a že budou mít pozitivní dopad na spotřebitele. Další nutnou podmínkou přípustnosti takových dohod je fakt, že svým jednáním nezpůsobí vyčlenění svých konkurentů z hospodářské soutěže.

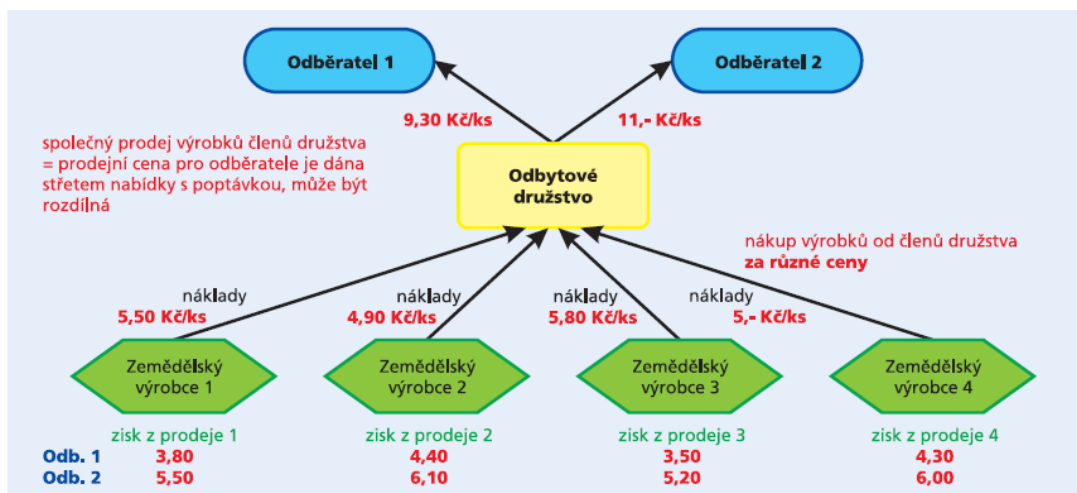
6.7 Úřadem akceptované a neakceptované struktury odbytových družstev

6.7.1 Úřadem akceptované struktury

Obrázek 6- full-function joint venture (koncentrativní společný podnik), zdroj: Chalupa, 2011

Na Obrázku 6 je vyobrazena akceptovatelná struktura odbytového družstva, tzv. full-function joint venture neboli koncentrativní společný podnik. Po uplynutí období cca tří let by odkup odbytového družstva od svých zakladatelů měl být relativní ve vztahu k celé produkci – odbytové družstvo získává zdroje i mimo zakladatele, tj. od konkurentů zakladatelů.

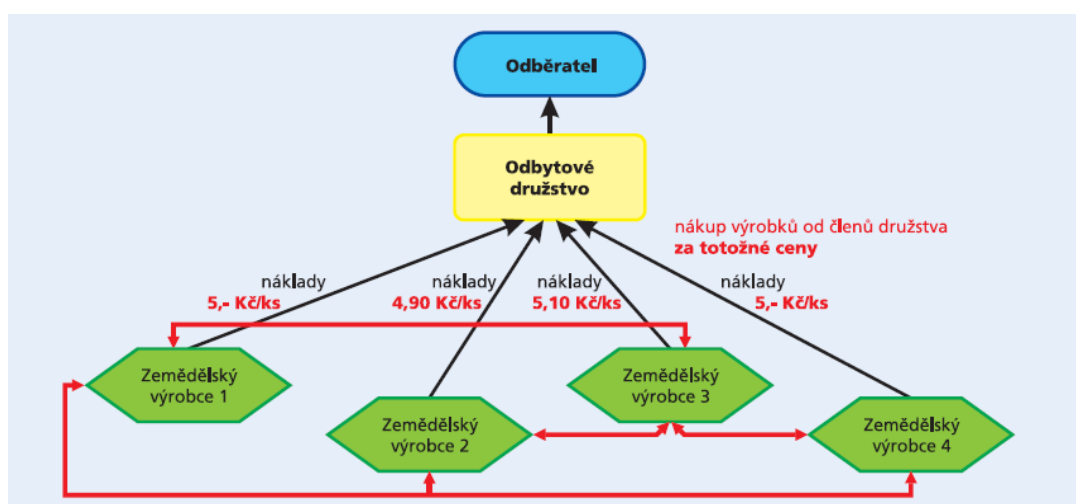
Obrázek 7 - kooperativního společného podniku spočívající ve výkupu a prodeji zboží členů družstva, zdroj: Chalupa, 2011

Na Obrázku 7 je vyobrazen další z akceptovatelných struktur odbytového družstva. Zde je zachyceno schéma kooperativního podniku spočívajícího ve společném výkupu a prodeji zboží členům družstva. Je patrné, že zisk každého ze shora uvedených výrobců zemědělských produktů

je rozdílný jako při individuálním prodeji, tj. prodeji nikoli prostřednictvím odbytového družstva – zisk závisí na výši individuálních nákladů každého výrobce.

Ani u jedné z těchto struktur nedochází ke sjednocování cen.

6.7.2 Úřadem neakceptovatelné struktury

Obrázek 8 - kooperativní společného podniku spočívající ve výkupu a prodeji zboží členů družstva, zdroj: Chalupa, 2011

Na Obrázku 8 je vyobrazena zakázaná struktura odbytového družstva. Výměna citlivých obchodních informací vede postupně ke sjednocení (původně rozdílných) nákladů individuálních nezávislých výrobců, resp. v důsledku toho ke sjednocení ceny těchto nezávislých výrobců vůči odbytovému družstvu. V tomto případě byla porušena pravidla hospodářské soutěže.

6.8 Obecné shrnutí problematiky odbytových družstev z pohledu ÚOHS

Společné odbytové družstvo, jehož činnost nespočívá v některé ze zakázaných praktik, má nepopíratelně pozitivní vliv na soutěžní situaci zakladatelů, kteří mají díky této své společně odbytové organizaci lepší vyjednávací pozici na navazujících stupních trhu – zejména pak vůči obchodním řetězcům, které stabilně disponují vysokou tržní silou v individuálních vztazích se svými dodavateli (byť z objektivního hlediska nenaplnují znaky dominantních hráčů

na trhu). Při dodržení shora popsanych pravidel není zakázáno ani zakládání odbytových organizaci sdružujících družstva či jiné odbytové organizace. Pro účely tohoto materiálu je třeba rovněž uvést, že nařízení 1184/2006 se nevztahuje na případy zneužití dominantního postavení v zemědělském sektoru. Úřad již ve Stanovisku 2008 deklaroval, že na národní odbytová družstva dosahující vysoký tržní podíl, tj. na národní odbytové družstvo nacházející

se v dominantním postavení, se bezvýjimečně vztahují pravidla zákazu zneužití dominantního postavení ve smyslu § 11 odst. 1 zákona, resp., že na tato odbytová družstva nelze výjimku danou nařízením 1184/2006 aplikovat. Pokud se forma sdružování na národní úrovni stane velmi silnou a tržní síla bude patřit jednomu sdružení, pak nelze vyloučit zneužití dominantního postavení tohoto národního odbytového družstva. Definice dominantního postavení je uvedena v § 10 zákona o ochraně hospodářské soutěže. V dominantním postavení na relevantním trhu se nachází soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (tzv. společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávislé na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Má se za to, že dominantní postavení nezaujímá soutěžitel nebo soutěžitele se společnou dominancí, kteří ve zkoumaném období dosáhli na trhu menší než 40% tržní podíl, pokud nebude pomoci ukazatelů uvedených v § 10 odst. 2 zákona (např. podle hospodářské finanční síly soutěžitelů, právních nebo jiných překážek vstupu na trh apod.) prokázán opak. Soutěžní právo nezakazuje dominantní postavení jako takové, ale jeho zneužívání, tedy takové jednání, který dominanci soutěžitel zneužita svého postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů, čímž současně narušuje hospodářskou soutěž.

6.8.1 Budoucí přístup Úřadu

Přechodné období, v němž existující odbytová družstva měla povinnost uvést svoji činnost do souladu s pravidly obsazenými ve Stanovisku 2008, již skončilo. Ve Stanovisku 2011 jsou obsažena konkretizovaná pravidla, podle kterých bude Úřad posuzovat činnost a zakládání odbytových družstev.

7 VYBRANÉ SOUTĚŽNÍ PŘÍPADOVÉ U ODBYTOVÝCH DRUŽSTEV V ČR

a) Kartel – AGROPORK⁴¹

V roce 1999 došlo k zakázané dohodě mezi odbytovým družstvem Agropork a Svazem producentů vepřového masa, drůbežího masa a vajec. Členové představenstva družstva Agropork rozhodli o vyhlášení nákupní ceny z a 1 kg masa živé hmotnosti jatečných prasat ve výši 30 Kč⁴². Úřad postihl pokutou Agropork pokutou ve výši 150 000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podalo odbytové družstvo Agropork odvolání.

Nejvýznamnější námitky odbytového družstva Agropork proti rozhodnutí Úřadu:

- i. Pro to, aby kartel pojmově mohl vůbec vzniknout, musí být splněny specifické podmínky, jako jsou - tržní koncentrace, bariéry vstupu na trhu, obdobné prodejní metody, výrobové diferenciaci a další. Tyto podmínky dle slov družstva splněny nebyly.
- ii. Sektor výroby jatečných prasat, je sektorem s téměř dokonalou konkurencí. Seriózní nabídkově poptávková analýza relevantního trhu musí vést k nepochybnému závěru, že kartelizace typu *price fixing* cestou koordinace prostřednictvím rozhodnutí či doporučení zájmové organizace, je za daných tržních podmínek naprosto vyloučena.
- iii. Členy družstva Agropork je více jak 200 podniků, které svoji produkci realizují jako nezávislé podniky a dále na trhu ČR působí další stovky výrobců jatečných prasat. Představa Úřadu o cenové kartelizaci prostřednictvím rozhodnutí představenstva družstva Agropork je nereálná, nepodložená, v rozporu s poznatky ekonomie a praxí standardních soutěžních úřadů. Z nauky o soutěžním právu lze dovodit, že cenová kartelizace je možná a pravděpodobná pouze na trzích homogenních výrobků, kde operují dva až osm podniků.
- iv. Ke zvýšení nákupních cen jatečných prasat by došlo i bez předmětné výzvy v důsledku vývoje poměrů na trhu. Předmětná výzva nebyla a nemohla být příčinou následného cenového vývoje.

Přes všechny polehčující okolnosti Úřad neshledal důvod, proč uvedenou pokutu snížit, nebo dokonce zrušit. Rovněž potvrdil rozhodnutí Úřadu o zastavení řízení se Svazem producentů

⁴¹ Číslo rozhodnutí R024/1999 (II. instance), možno nalézt ve sbírce rozhodnutí Úřadu online na: www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti.

⁴² S platnosti od 21. 6. 1999, obsažené v zápisu ze společného jednání představenstev Agropork.

vepřového masa, drůbežního masa a vajec Čech a Moravy, neboť toto sdružení je členem družstva Agropork a jeho případný postih by byl v rozporu se zásadou *non bis in idem*⁴³. (ÚOHS, 2001)

b) Kartel - ČESKÝ SVAZ ZPRACOVATELŮ MASA⁴⁴

V roce 2002 Český svaz zpracovatelů masa doporučil svým členům přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečného skotu na BSE na dodavatele, a to u krav ve výši 1 500 Kč za kus a u býků a jalovic starších třiceti měsíců v plné výši těchto nákladů. Toto jednání mohlo narušit hospodářskou soutěž na trhu dodávek jatečného skotu určeného ke zpracování. Družstvo porušilo zákon neúmyslně, i přes to obdrželo pokutu ve výši 100 000 Kč. Výše pokuty měla proto plnit zvláště preventivní a výchovnou funkci. Dále byla uložena opatření k nápravě tohoto jednání. (ÚOHS, 2003)

c) Fúze – ČESKÁ VEJCE a AGROFERT⁴⁵

Počátkem roku 2014 zahájil Úřad řízení ohledně chystaného spojení dvou soutěžitelů – Agrofert, a.s., odbytového družstva Česká vejce, a.s. se sídlem ve Velkých Pavlovicích a drůbežárny Ovsík se sídlem v Litomyšli. Úřad povolil českému holdingu Agrofert odkoupit většinový podíl akcií odbytového družstva Zlatá vejce CZ a tím společnost výlučně kontrolovat. Jako relevantní trh bylo označeno celé území České republiky. Rozhodnutí bylo odůvodněno následovně:

- i. Oba subjekty mají nízké tržní podíly. Podíl největších hráčů na trhu s konzumními vejci na vymezeném relevantním trhu: Agrofert do 5 %, Česká vejce 5 až 15 %, Drůbežárny ovsík do 5 %, a odbytové družstvo Zlatá vejce a.s., Schubert partner a.s. a Begokon CZ, s.r.o. shodně 5 až 15%. Žádná další soutěžitel nemá podíl více jak 5 % na trhu. Spojením holdingu Agrofert a odbytového družstva Česká vejce mají dohromady stále *jen* 13 % trhu ČR.
- ii. Odbytové družstvo Česká vejce se také zabývá zpracováním vajec. Již před spojením existovala spolupráce mezi těmito dvěma subjekty. Odbytové družstvo prodávalo holdingu především melanz⁴⁶. Po realizaci spojení nedochází k podstatné změně situace ani postavení na trhu.
- iii. Úřad také vycházel ze svojí dřívější rozhodovací praxe a také přihlédl k rozhodovací praxi Komise, kdy byla většinou podobná spojení povolena.

⁴³ Ne bis in idem je právní princip „ne dvakrát o tomtéž“, znamenající, že nelze rozhodovat dvakrát o téže věci.

⁴⁴ Číslo rozhodnutí: R039/2002 (II. instance).

⁴⁵ Číslo rozhodnutí: S350/2014.

⁴⁶ Pojem melanz obecně znamená směs několika materiálů. V tomto případě se jedná čerstvou vaječnou hmotu používanou pro pekárenské a cukrárenské účely.

roky									
2001	Agropol Group	+	ZZN Břeclav						
2002	Agrofert Holding	+	ZZN Havlíčkův Brod						
	Agropol Group	+	HELAGRA						
2003	Agrofert Holding	+	ZEZNA Znojmo	+	ing. Babiš	+	AGROS Hořesedly	+	AGF Holding, obch. družstvo Kostelec
	Agropol Group	+	ZZN Polepy	+	Moravskoslezské drůbežářské PROMT	+	Integral Vrchovina		
2004	Agrofert Holding	+	Agrochemická společnost	+	Penam				
2005	Agrofert Holding	+	Poděbratská blata	+	Kostelecké uzeniny				
2006	Agrofert Holding	+	AGRI CS	+	CARLOS				
2007	Agrofert Holding	+	OSIN	+	OSEVA				
2008	Agrofert Holding	+	Agropol Group	+	Prní Žatecká				
2010	Agrofert Holding	+	Masozávod Krahulčiči	+	KMOTR - masna Kroměříž				
2011	Agrofert Holding	+	ZEDNÍČEK						
2014	Agrofert Holding	+	Česká vejce						

Obrázek 9 - vývoj společnosti Agrofert Holding na českém agrárním trhu, zpracováno autorem na základě soutěžních případů řešených Úřadem.

Na Obrázku 9 je zachycen vývoj společnosti Agrofert Holding. Úřad řešil 13 soutěžních případů, kdy společnost Agrofert Holding (popř. dřívější Agropol Group), odkupoval jednotlivé společnosti působící v agrárním sektoru a tím upevňoval své postavení na trhu. Na tomto obrázku je zachycen vývoj společnosti pouze s ohledem na tyto soutěžní případy (viz příloha).

7.1 Zhodnocení přístupu Úřadu pro hospodářskou soutěž s ohledem na předložené soutěžní případy

Zakládání a působení odbytových družstev v agrárním sektoru je podporováno všemi antimonopolními úřady členských států.

Za zkoumané období řešil Úřad *pouze* tři soutěžní případy odbytových družstev; tedy dvě kartelové dohody a jednu fúzi.

V obou dvou případech kartelových dohod nebylo jednání záměrné, tudíž výše pokut měla spíše preventivní charakter. Navíc tyto dohody neměly významný dopad na dotčený trh, ani na konečného spotřebitele. Význam dopadu kartelových dohod na konečného spotřebitele je obecně klíčovým aspektem při jejich posuzování a následnému výpočtu sankce. V prvním případě z roku 1999 postihl Úřad odbytové družstvo Agropork pokutou 150 000 Kč za vyhlášení nákupní ceny vepřového masa. Ve druhém případě dostal Český svaz producentů masa pokutu 100 000 Kč za to, že v roce 2002 za protisoutěžní doporučení svým členům o převedení nákladů spojených s povinným vyšetřením jatečného skotu na BSE na dodavatele.

V oblasti produkce a zpracování vajec se Úřad domníval, že by mohla chystaná fúze mezi společnostmi Agrofert a odbytovým družstvem Česká vejce výrazným způsobem ovlivnit relevantní trh a tudíž povolil žádost společnosti Agrofert o odkup většinového podílu akcií odbytového družstva. Společnost Agrofert je významným hráčem na agrárním trhu České republiky, avšak co se týče produkce a zpracování vajec, jeho podíl na trhu není natolik významný. Podání žádosti o povolení fúze je běžnou praxí u většiny řešených případů. Společnostem včasné oznámení šetří finanční i časové náklady. Pro společnost Agrofert je úzká spolupráce s Úřadem velmi důležitá. Úřad řešil 13 soutěžních případů, kdy společnost Agrofert Holding, popř. dřívější Agropol Group, odkupoval jednotlivé společnosti působící v agrárním sektoru a tím upevňoval své postavení na trhu. Významné společnosti, jako je právě Agrofert, jsou pod neustálým drobnohledem *nejen* Úřadu, proto je pro něj výhodnější spolupráce.

U některých typů družstev je nejasné, zda se jedná o odbytové družstvo či nikoli. V této diplomové práci byly zpracovány pouze ty soutěžní případy, ve kterých bylo účastníkem odbytové družstvo jako oficiálně přiznaná organizace⁴⁷.

---

⁴⁷ Informaci, zda je účastník řízení odbytovým družstvem uvádí Úřad v online sbírce rozhodnutí.

8 ZÁVĚR

Podnikatelské prostředí agrárního sektoru České republiky se nestále mění a globalizuje. Na změny ve struktuře trhu reaguje i soutěžní politika.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže si uvědomuje, že agrární sektor představuje citlivou oblast hospodářství. Dnešní podoba zemědělství představuje komplexní systém napojený na výrobu potravin. Při posuzování soutěžních případů Úřadem je vždy nejdůležitějším kritériem míra dopadu jednání na konečného spotřebitele, respektive konečnou cenu produktu. V případě potravin je ochrana trhu mimořádně důležitá.

Za poslední roky vydal několik prohlášení a informačních materiálů, ve kterých reaguje na již zmíněné změny v podnikatelské struktuře agrárního trhu, významnou tržní sílu a působení odbytových družstev.⁴⁸

Zemědělské podniky se po posledních letech potýkají s nátlakem soutěžitelů s významnou tržní silou v podobě obchodních řetězců. Významná tržní síla má podobu oligopolu a výrazně ovlivňuje obchod se zemědělskými produkty podél celé vertikály agrárního trhu. Na tuto problematiku zareagoval Úřad v roce 2013 novelizací zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.⁴⁹ Hlavním problémem jsou nekalé praktiky obchodních řetězců uplatňované na svých dodavatelích.⁵⁰ Obchodní řetězce přicházely po roce 2000 a jejich podíl na trhu se postupně zvyšoval. Sami obchodní řetězce jsou však oligopoly a jejich podíly na trhu jsou relativně vyrovnané. Dodavatelé přitom nemají proti jejich praktikám možnost obrany. Zatímco řetězec má zpravidla vždy na výběr z více dodavatelů, pro řadu výrobců a distributorů potravin je kontrakt s daným obchodníkem často existenční otázkou a získání obdobných odbytových možností je v tvrdé konkurenci minimálně nelehké.

Členství v odbytovém družstvu je jeden z nástrojů, jak může zemědělský podnik tomuto tlaku čelit. Z tohoto důvodu podporuje zakládání odbytových družstev Evropská unie i antimonopolní úřady jednotlivých členských států.

---

⁴⁸ V roce 2008 vydal Úřad Informační list č. 1/2008 Zemědělství, o tři roky později Informační list č. 1/2011 ÚOHS a odbytová družstva a v roce 2013 Informační list č. 2/2013 Významná tržní síla.

⁴⁹ Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití.

⁵⁰ Mezi nejčastější praktiky řadíme pozdní proplácení faktur, platby za zařazení na seznam dodavatelů, reklamní akce nejvýhodnější umístění zboží v regálech.

V České republice působí řádově stovky odbytových družstev, avšak pouze 200 z nich jsou registrovány u Státního zemědělského intervenčního fondu jako oficiálně přiznané organizace. Souhrnný seznam všech odbytových družstev na území České republiky však neexistuje. Mnohá odbytová družstva se k tomuto statusu nepřiznávají, a to převážně z důvodu nadbytečné administrativní zátěže a bedlivému dohledu Úřadu. Z tohoto důvodu je velmi obtížné zpracovávat průzkum trhu, neboť zde dochází k mnohým nejasnostem. Například podniky typu ZZN mohou vykazovat typické znaky pro odbytové družstvo, ale přitom jimi oficiálně nejsou.

V této diplomové práci byly zpracovány pouze ty soutěžní případy, ve kterých bylo účastníkem odbytové družstvo jako oficiálně přiznaná organizace.⁵¹

Ve své diplomové práci jsem stručně charakterizovala 11 z nejvýznamnějších odbytových družstev napříč všemi odvětvími agrárního trhu České republiky. Tyto družstva byla zakládána mezi lety 1995 až 2005, právě v době, kdy na naše území přicházely nejprve maloobchodní potravinové sítě a později obchodní řetězce. Odbytová družstva se v České republice vyskytují v různých formách napříč všemi odvětvími a většinou čítají kolem deseti až dvaceti členů. Členové družstev jsou drobní zemědělci a zpracovatelé v okolí do 100 km od místa centrály družstva, která se většinou nachází ve větších městech. Celonárodní družstva obvykle zaujímají silné postavení na trhu, jejichmi členy bývají také větší podniky, popřípadě i odbytová družstva lokálního charakteru.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže řešil ve zkoumaném období 79 soutěžních případů; z toho 58 fúzí, 20 kartelů a jeden případ zneužití dominantního postavení. Tato diplomová práce obsahuje také přílohu všechno soutěžních případů zaznamenaných od roku 1999 až do současnosti. Dle charakteru posuzování jednání soutěžitelů ze strany Úřadu je dobře zřetelný paralelní vývoj antimonopolní politiky a pohled Úřadu na agrární sektor. Zatím co na počátku období je uplatňován převážně přístup na bázi obecných pravidel pro posuzování soutěžních případů, v posledních letech se přechází na „více ekonomický“ přístup a uplatňování stejných soutěžních pravidla bez výjimky typu sektoru.

Integrační procesy agrárního sektoru byly v posledních letech charakteristické výrazným množstvím fúzí. Slučování soutěžitelů vede k jejich vyšší konkurenceschopnosti. Zemědělské podniky a drobní zpracovatelé se slučovali nebo byly skupovány soutěžiteli s velkou tržní silou. Jedním z nejvýznamnějších společností je holding Agrofert, který se od *svého vzniku* v rámci agrárního trhu České republiky rozrostl již třináctkrát.

---

⁵¹ Informaci, zda je účastník řízení odbytovým družstvem uvádí Úřad v online sbírce rozhodnutí.

Odbytová družstva, co se týče množství soutěžních případů, neprojevovala příliš velkou aktivitu. Je velmi pravděpodobné, že některá jejich jednání byla v rozporu se zákonem, avšak nebyla odhalena. Samotný dohled nad jejich zakládáním (slučováním subjektů) není v kompetenci Úřadu, neboť nesplňují podmínky pro jejich posuzování.⁵² Nutnost posouzení fúze přichází až v případě, kdy je odbytové družstvo odkupováno silným soutěžitelem na trhu, který tyto splňuje podmínky. Tento případ nastal v roce 2014, kdy již zmíněný holding Agrofert odkoupil odbytové družstvo Česká vejce. Agrofert má významné postavení na českém agrárním trhu, avšak na trhu s vejci dosahuje podílu *pouze* deseti procent, tudíž Úřad neshledal důvod k zakázání dohody nebo k některým z opatření na ochranu soutěže.⁵³ Tato fúze byla jediným případem slučování odbytového družstva s jiným subjektem, který Úřad řešil za zkoumané období.⁵⁴

Úřad dále řešil dvě kartelové dohody, ve kterých jako hlavní soutěžitelé vystupovala odbytová družstva. V obou dvou případech kartelových dohod nebylo protiprávní jednání ze strany subjektů záměrné, tudíž výše pokut měla spíše preventivní charakter. Nejvýznamnějším aspektem při posuzování závažnosti soutěžních případů a měřítkem následnému výpočtu sankce je jejich dopad relevantní trh a konečného spotřebitele. V prvním případě z roku 1999 postihl Úřad odbytové družstvo Agropork pokutou 150 000 Kč za vyhlášení nákupní ceny vepřového masa. Český svaz producentů masa dostal pokutu 100 000 Kč za to, že v roce 2002 doporučil svým členům o převedení nákladů spojených s povinným vyšetřením jatečného skotu na BSE na dodavatele. Toto jednání bylo v rozporu s evropským soutěžním právem, neboť se jednalo o záměrné sjednocování cen. Přesto, že k narušení soutěže nakonec nedošlo, protiprávní je i pouhé zamýšlení kartelové dohody. Obě odbytová družstva mají významné postavení na trhu, tudíž jsou schopny jej výrazně ovlivnit. Tento fakt si Úřad uvědomuje, proto tyto případy také zveřejnil ve svých informačních materiálech jako preventivní opatření proti tomuto jednání.

Podání žádosti o povolení fúze je běžnou praxí u většiny řešených případů. Společnostem včasné oznámení šetří finanční i časové náklady.

Závěrem je důležité zdůraznit, že zemědělství je součástí národního hospodářství, proto příliš přísné restriktce jsou schopny způsobit újmu nejen celému agrárnímu sektoru, ale i konečnému spotřebiteli. Slované jsou historicky zemědělským národem, což je také spjato s tvorbou krajiny, ale také mnohými tradicemi a zvyky. Od revoluce v roce 1989 však dochází k trvalému

---

⁵² Nedosahují požadovaných obrátů a síle postavení na trhu (vyjádřeno v procentech tržního podílu).

⁵³ Taková opatření v případě fúze omezující soutěž může být např. nutnost prodeje akcií odkupujícího soutěžitele jinému subjektu na trhu, z důvodu vyrovnání tržních podílů.

⁵⁴ Elektronická databáze případů se datuje od roku 1999, avšak odbytová družstva se začala zakládat již o pár let dříve. Současnými pracovníky Úřadu ovšem není znám případ, který by řešil tuto problematiku v daném období.

snižování počtu osob zaměstnaných v zemědělském sektoru. Tento trend je působen jednak zánikem pracovních míst a také nízkými platovými podmínkami zaměstnanců v porovnání s jinými sektory národního hospodářství.

Tato diplomová práce měla především za úkol pohled Úřadu na agrární sektor, jeho postupné integrace a odbytová družstva.

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 - základní struktura agrobiznisu

Obrázek 2 – poptávkově orientovaný model potravinového/komoditního řetězce

Obrázek 3 - tržní struktura v jednotlivých fázích potravinářského řetězce

Obrázek 4 - model struktury agrárního trhu EU

Obrázek 5 – srovnání počtu a velikosti zemědělských podniků celkem a dle krajů

koncentrace trhu s rychloobrátkovým zbožím v roce 2013

Obrázek 6 - full-function joint venture (koncentrativní společný podnik)

Obrázek 7 - kooperativního společného podniku spočívající ve výkupu a prodeji zboží členů družstva

Obrázek 8 - kooperativní společného podniku spočívající ve výkupu a prodeji zboží členů družstva

Obrázek 9 - vývoj společnosti Agrofert Holding na českém agrárním trhu

Seznam grafů

Graf 1 – procentuální tržní podíl deseti největších obchodních řetězců na trhu potravinářských výrobků v České republice

Graf 2 - zemědělská a potravinová bilance ČR

Graf 3 - procentuální rozdělení soutěžních případů dle typu řízení

Graf 4 – vývoj počtu soutěžních případů za jednotlivé roky, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů

Graf 5 - množství soutěžních případů vzhledem k instančnímu řízení v jednotlivých oblastech výroby, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů

Graf 6 - procentuální podíl dle oblasti výroby omezení, zdroj: zpracováno autorem na základě vyhodnocení soutěžních případů

Seznam tabulek

Tabulka 1 – koncentrace trhu s rychloobrátkovým zbožím v roce 2013

Tabulka 2 - výše pokut za jednotlivé soutěžní případy

Tabulka3 - souhrn soutěžních rozhodnutí v oblasti agrobyznysu

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knížní literatura

ADAMEC R., 2011: *Situační a výhledová zpráva – Půda*, Mze, Praha, 34 s.

ADAMEC R., 2004: *Cukrovka ve společné organizaci trhu s cukrem - Listy cukrovarnické a řepářské*, Česká zemědělská univerzita (PEF), Praha, s. 201.

BEČVÁŘOVÁ V., 2001: *Zemědělská politika*, MENDELU, Brno, 116 s.

BEČVÁŘOVÁ V., 2005: *Zemědělství v agrobiznisu*, MENDELU, Brno, 62 s.

BEČVÁŘOVÁ V., 2005: *Podstata a ekonomické souvislosti formování agrobiznisu*, MENDELU, Brno, 68 s.

BEČVÁŘOVÁ V., 1991: *Trh a jeho regulace v zemědělství ČSFR*, Akademie, Praha, 91 s.

BUDNÁKOVÁ M., 2003: *Situační a výhledová zpráva - Půda*, Ministerstvo zemědělství, Praha, 82 s.

DEGL F., 2006: *Tržní selhání jako důvod pro vládní intervence? (Český potravinářský průmysl)*, Brno, 50 s.

DOUCHA T., 1998: *Vývoj agrárního sektoru ČR v období 1989-1997*, Výzkumný ústav zemědělské politiky, Praha, 54 s.

CHALUPA K. a kol., 2008: *Zemědělství*, ÚOHS, Brno, 19 s.⁵⁵

CHALUPA K. a kol., 2008: *Soutěžní advokacie*, ÚOHS, Brno, 20 s.

CHALUPA K. a kol., 2008: *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže – historie, fakta, svědectví*, ÚOHS, Brno, 159 s.

CHALUPA K. a kol., 2009: *Soutěžní politika a hospodářská krize*, ÚOHS, Brno, 11 s.

CHALUPA K. a kol., 2010: *Sdružení soutěžitelů pohledem ÚOHS*, ÚOHS, Brno, 15 s.

---

⁵⁵ ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

- CHALUPA K. a kol., 2010: *Výroční zpráva - dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže*, ÚOHS, Brno, 39 s.
- CHALUPA K. a kol., 2010: *Konference o prosazování soutěžního práva v nových členských státech EU*, ÚOHS, 15 s.
- CHALUPA K. a kol., 2011: *ÚOHS a odbytová družstva*, ÚOHS, Brno, 13 s.
- CHALUPA K. a kol., 2011: *Dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže*, ÚOHS, Brno, 58 s.
- GREGA L., 2004: *Teoreticko metodologické aspekty posuzování konkurenceschopnosti zemědělství*, MENDELU, Brno, 82 s.
- JANKŮ, M., 2010: *Základy práva pro posluchače právnických fakult*, C. H. Beck, Praha, 497 s.
- JENÍČEK V., 1991: *Agrární politika v tržní ekonomice*, Akademie, Praha, 126 s.
- JOHN B., et al., 2010: *Agricultural economics*, Pearson, Texas, 411 s.
- SVOBODA I., 2004: *Situační a výhledová zpráva - Půda*, MZe, Praha, 38 s.
- STANKOV V., 2005: *Zemědělská politika versus zákon o ochraně hospodářské soutěže*, ÚOHS, Brno, 19 s.
- ŠVACHULA, V., et al., 2004: *Zrození českého řepářství a cukrovarnictví - Listy cukrovarnické a řepářské*, Česká zemědělská univerzita (PEF), Praha, s. 295
- TLUSTÝ V., FENCL J., ZÁBORKA J., 2003: *Budoucnost českého zemědělství*, Centrum pro ekonomiku a politiku, Praha, 58 s.
- ZDRÁHAL I., BEČVÁŘOVÁ V., 2013: *Velikostní struktura podniků v zemědělství – faktory, tendence, souvislosti*, Mendelova univerzita v Brně (FRRMS), Brno, 172 s.
- LUKEŠ, V., 2014: *Panorama potravinářského průmyslu 2013*, Praha, 87 s.

Internetové zdroje

Agrofert Holding, 2015: Oficiální stránky holdingu Agrofert [cit. 2012-04-04]. Dostupné na: www.agrofert.cz

Agroodbyt, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva Agroodbyt ČR online. Dostupné na: www.agroodbytcz.cz

Brassica, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva Brassica online. Dostupné na: www.brassica.cz

CENTROODBYT, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva Centroodbyt online Dostupné na: www.centroodbyt.sluzby.cz

CENTROODBYT, 2012: Oficiální stránky odbytového družstva Centroodbyt online Dostupné na: www.centroodbyt.com

CZ Fruit, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva CZ Fruit online. Dostupné na: www.czfruit.cz

Česká vejce, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva Česká vejce online. Dostupné na: <http://www.ceskavejce.cz/>

Český statistický úřad, 2015: Informační systém o statistických údajích ČR online. Dostupné na: www.czso.cz

eAGRI, 2015: Resortní portál Ministerstva zemědělství online. [cit. 2011-09-15]. Dostupné na: www.eagri.cz

Europa, 2012: Informativní portál „Přehledy právních předpisů EU“. Dostupné na: www.europa.eu

EUROSKOP, 2015: Integrovaný informační systém Odboru informování o evropských záležitostech online. Dostupné na: www.euroskop.cz

INCOMA GfK, 2015: Analytický portál Incoma GfK. [cit. 2012-04-04]. Dostupné na: www.incoma.cz

Místo prodeje, 2014: Informační systém odbytu a marketingu. Dostupné na: www.mistoprodeje.cz

NOVINKY CZ, 2005: Informační server Novinky.cz online [cit. 14.4.2005]. Dostupné na: www.novinky.cz

Obchodní rejstřík, 2015: Informační systém rejstříku firem online. Dostupné na: www.obchodni-rejstrik.podnikani.cz

OVEKO, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva OVEKO online. Dostupné na: www.oveko.schok.cz

SZIF, 2015: Oficiální stránky Státního zemědělského intervenčního fondu online.

[cit. 2011-11-12]. Dostupné na: www.szif.cz (viz. SZIF)

ÚOHS, 2015: Oficiální stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže online. [cit. 2011-11-05]. Dostupné na: www.compet.cz (viz. Úřad)

Zlatá vejce, 2015: Oficiální stránky odbytového družstva Zlatá vejce online. Dostupné na: <http://www.zlatavejce.cz/>

SEZNAM ZKRATEK

ČSÚ – Český statistický úřad

ECN - Evropská soutěžní síť

HS – hospodářská soutěž

MZe – Ministerstvo zemědělství

SFEU – Smlouva o fungování EU

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

ÚOHS, Úřad – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

ZD – zemědělské družstvo

ZOHS – zákon o ochraně hospodářské soutěže

ZZN – zemědělské zásobování a nákup

PŘÍLOHY

Tabulka 3 - souhrn soutěžních rozhodnutí v oblasti agrobyznysu (1999 – 2015), zpracováno autorem na základě informací poskytnutých Úřadem z online sbírky rozhodnutí

JEDNACÍ ČÍSLO ⁵⁶	VĚC	SUBJEKT	OBLAST	ROZHODNUTÍ ⁵⁷
S014/00	spojení soutěžitelů	ADEX, a.s. AGFTRADING, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S166/01	spojení soutěžitelů	AGFTRADING, a.s., ZZN Praha	prvovýroba, ZZN	povoleno
S074/01	spojení soutěžitelů	AGFTRADING, a.s., GARIT AG, a.s., PROAGRO Liberec, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S162/01	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s. a ZZN Břeclav	prvovýroba, ZZN	povoleno
S165/01	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s. a ZZN Břeclav	prvovýroba, ZZN	nepovoleno, společnost požádala o výjimku ze zákazu, ta byla zamítnuta
S250/02	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s. a HELAGRA a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S263/02	spojení soutěžitelů	AGFTRADING, a.s. a AGROS Hořesedly a.s.	prvovýroba, ZZN	nepovoleno, správní řízení pozastaveno
S084/02	spojení soutěžitelů	AGFTRADING, a.s., MELBRO a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S219/02	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a ZZN Havlíčkův Brod a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S220/02	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a ZZN Havlíčkův Brod a.s.	prvovýroba, ZZN	nepovoleno, správní řízení pozastaveno
S017/03	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a ZEZNA Znojmo, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S021/03	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a Ing. Babiš	prvovýroba, ZZN	povoleno
S036/03	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a AGROS Hořesedly a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S117/03	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a AFG Holding, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S200/03	zakázané dohody	BOHEMIA VITAE Jindřichův Hradec, DRUKO, PROAGRO aj.	prvovýroba, ZZN	pokuta celkem ⁵⁸ 11 250 000,-
S044/03	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s. ZZN Polepy	prvovýroba, ZZN	povoleno

⁵⁶ Číslo za lomítkem odpovídá roku vydání rozhodnutí.

⁵⁷ Výše pokut v Kč.

⁵⁸ Pokuta součtem pokut všech účastníků řízení.

R008/03	zakázané dohody	BOHEMIA VITAE Jindřichův Hradec, DRUKO, PROAGRO aj.	prvovýroba, ZZN	původně pokuta v celkové výši 10 300 000,-, následně správní řízení zastaveno pro nové důkazy
S123/03	spojení soutěžitelů	AGROSLUŽBY NOVÝ JIČÍN, SENA Corporation, a.s.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S012/04	spojení soutěžitelů	MILKAGRO, a.s. a SENA Corporation, a.s	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S126/04	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a Agrochemická společnost, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S025/05	spojení soutěžitelů	Agrofert Holding, a.s. a Poděbradská blata, a.s.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S 255/06	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. + AGRI CS a.s. + CARLOS, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S 170/07	spojení soutěžitelů	1. AGROFERT HOLDING, a.s., Praha 4 2. OS-IN a.s. 3. OSEVA, a.s.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
R138,147-151/07	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	Pokuta původně v celkové výši 14 208 000,-,
R138,147-151/07	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	rozhodnutí (viz výše) napadeno, potvrzeno, ovšem pro špatnou ekonomickou situaci soutěžitelů uložena pokuta v symbolické výši
S266/08	spojení soutěžitelů	MILKAGRO a.s., ZEMOS a.s.	prvovýroba, ZZN	Povoleno
S293/08	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a Agropol Group, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno s podmínkou odprodeje akcií, hmotného a nehmotného majetku středisku (.obchodní tajemství...)
S293/08	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. 2. Agropol Group, a.s. (II.)	prvovýroba, ZZN	povoleno s podmínkou odprodeje akcií, hmotného a nehmotného majetku společnost
S049/08	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a PRVNÍ ŽATECKÁ a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno s podmínkou převodu části majetku na jinou společnost
R138,147-152/11	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	pokuta celkem 14 237 000,-
R138,147-152/11	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	prvovýroba, ZZN	Rozhodnutí (z roku 2008 (viz výše) napadeno a potvrzeno

S004/11	spojení soutěžitelů	NAVOS, a.s. a CITONICE AGRO, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S287/11	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, Recht, s.r.o.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S122/11	spojení soutěžitelů	VP Agro spol. r.o., AGROKOP, a.s.,Albanicot, s.r.o.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S755/12	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, FARMTECH, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S617/13	spojení soutěžitelů	VP Agro spol. r.o., AGROKOP, a.s.	prvovýroba, ZZN	povoleno
S028/13	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, MAVEX (Cheb, Agro, Ovo, Diesel) spol. r.o.	prvovýroba, ZZN	povoleno
R020,21,2 2//03	zakázané dohody	DP, ODKOLEK, PENAM	výroba pečiva	pokuta celkem 65 055 000,-, rozhodnutí napadeno z části, prozkoumáno a tato část byla zamítnuta, pokuta ponechána.
R011-013/03	zakázané dohody	DP, ODKOLEK, PENAM	výroba pečiva	Pokuta celkem 186 000 000,-, rozhodnutí napadeno, nová pokuta snížena o 20% pro polehčující okolnosti na 148 800 000,-
R003/04	zakázané dohody	1. DELTA PEKÁRNÝ a.s. 2. ODKOLEK a.s. 3. PENAM spol. s r.o.	výroba pečiva	Pokuta celkem 300 000,-, rozhodnutí napadeno a následně potvrzeno
R021,022/03	zakázané dohody	DP, ODKOLEK, PENAM	výroba pečiva	Původní pokuta v celkové výši 120 000 000,- byla vrácena na projednání pro nové skutečnosti
R021,2,3/04	zakázané dohody	2. DELTA PEKÁRNÝ a.s. 2. ODKOLEK a.s. 3. PENAM spol. r. o.	výroba pečiva	Nová pokuta celkem 52 800 000,- (viz výše)
S123/04	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a PENAM spol. s r.o.	výroba pečiva	povoleno
S055/05	spojení soutěžitelů	Bakeries International Luxembourg S.A./United Bakeries Luxembourg S.A.	výroba pečiva	povoleno
S057/01	spojení soutěžitelů	1. Raffinerie Tirtlemontoise S. A. 2. Südzucker	zpracování cukru	nepovoleno
R013-014/01	spojení soutěžitelů	Südzucker Aktiengesellschaft Mannheim, Raffinerie Tirtlemontoise S.A.	zpracování cukru	nepovoleno, podání odvolání do II. instance
S057/01	spojení soutěžitelů	Südzucker Aktiengesellschaft Mannheim, Raffinerie Tirtlemontoise S.A.	zpracování cukru	povoleno
S 142/04	zakázané dohody	1. Cukrovary TTD a.s. 2. EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s. 3. Moravskoslezské cukrovary, a.s.	zpracování cukru	původní pokuta v celkové výši 118 700 000,-
S 142/04	zakázané dohody	TTD, Eastern Sugar, Moravskoslezské cukrovary	zpracování cukru	řízení bylo pozastaveno, pokuta nebyla udělena (viz výše)
S047/05	spojení soutěžitelů	Cukrovary TTD a.s. 2. Manolis a.s.	zpracování cukru	povoleno

S 124/06	spojení soutěžitelů	Tate & Lyle holland B.V. a Eastern Sugar B.V.	zpracování cukru	povoleno
S 124/06	spojení soutěžitelů	1. Eastern Sugar B. V., Nizozemí 2. Tate & Lyle Holland B. V., Nizozemí	zpracování cukru	povoleno
S078/99	zakázané dohody	1. Agropork - družstvo 2. Svaz producentů vepřového masa, drůbežního masa a vajec Čech a Moravy	zpracování masa ⁵⁹	Agropork -pokuta 150 000,- Svaz - správní řízení se pozastavuje
R024/99	zakázané dohody	1. Agropork - družstvo 2. Svaz producentů vepřového masa, drůbežního masa a vajec Čech a Moravy	zpracování masa	správní řízení se pozastavuje
S025/99	zakázané dohody	Agrární komora České republiky, Drůbežářský podnik Libuš, Intergal Vrchovina, Jihočeská drůbež, Moravskoslezské drůbežářské závody PROMT	zpracování masa	pokuta v celkové výši 80 000 000,-, podáno odvolání
R010/99	zakázané dohody	Agrární komora České republiky, Drůbežářský podnik Libuš, Intergal Vrchovina, Jihočeská drůbež, Moravskoslezské drůbežářské závody PROMT	zpracování masa	správní řízení (viz výše) se pozastavuje
S005/00	spojení soutěžitelů	Jihočeská drůbež, Vodňany, XAVEROV holding	zpracování masa	povoleno
S058/00	zakázané dohody	BILBO, a.s., Procházka MASO-UZENINY, spol. s r.o., Schneider - výroba uzenin, s.r.o., ZEMKO a.s	zpracování masa	pokuta v celkové výši 3 000 000,-
S004/01	spojení soutěžitelů	Hamé s.r.o., Pastýřka, s.r.o.	zpracování masa	povoleno
S046/02	zakázané dohody	Český svaz zpracovatelů masa	zpracování masa	pokuta 300 000,-
S237/03	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s., MASO UZENINY, obch. družstvo Kostelec, a Kostecké maso uzzeniny a.s.	zpracování masa	povoleno
S099/03	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s., Moravskoslezské drůbežářské závody PROMT a.s.	zpracování masa	povoleno
S152/03	spojení soutěžitelů	Agropol Group, a.s. a Intergal Vrchovina, a.s.	zpracování masa	povoleno
S039/05	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s. a Kostecké uzzeniny a.s.	zpracování masa	povoleno
S 218/06	spojení soutěžitelů	Českomoravský uzennářský holding, a.s. + KMOTR-Masna Kroměříž a.s. + Vysočina, a.s. + Krahulík-MASOZÁVOD Krahulčí, a.s.	zpracování masa	povoleno
S014/07	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	zpracování masa	pokuta v celkové výši 148 000 000,-
S258/07	spojení soutěžitelů	Akrman Hodonín s.r.o., Kostecké uzzeniny a.s.	zpracování masa	povoleno
S156/10	spojení	AGROFERT HOLDING, a.s./Krahulík –	zpracování masa	povoleno

⁵⁹ Do kategorie zpracování masa je také zahrnuto zpracování vajec neboť většina producentů obchoduje s oběma položkami.

	soutěžitelů	MASOZÁVOD Krahulčí, a.s. a KMOTR – Masna Kroměříž a.s.		
297/11	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, ZEDNÍČEK, a.s.	zpracování masa	povoleno
R138/07	zakázané dohody	Agrodružstvo Jevišovice, Zemědělské družstvo Petřín, Zemědělské družstvo "Roštýn", ZEVA Chlístovice, a.s., Sušárna Pohořelice, s.r.o., Agroproduct, spol. s r.o.	zpracování masa	II. instance (S014/07) - pokuta snížena na 14 237 000,-
S862/14	spojení soutěžitelů	MP Krásno a.s, IMPOST, a.s.	zpracování masa	povoleno
297/14	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, VEJCE CZ a.s.	zpracování masa	povoleno
S060/99	zneužití DP	Intermilk, s.r.o.	zpracování mléka	pokuta 90 000,-
S225/03	spojení soutěžitelů	ALIMPEX, Mlékárna Klatovy, Želetavská sýrárna, a.s., fyz. osoba	zpracování mléka	nepovoleno, podán návrh o udělení individuální výjimky na převod ochranné známky
S024/05	spojení soutěžitelů	Müller Sachsen GmbH, ALIMPEX FOOD a.s., Mlékárna Pragolaktos, a.s.	zpracování mléka	povoleno
S 167/07	spojení soutěžitelů	B.S.A. INTERNATIONAL a Mlékárna Kunín, a.s,	zpracování mléka	povoleno
S 168/07	spojení soutěžitelů	B.S.A. INTERNATIONAL/Mlékárna Klatovy a.s.	zpracování mléka	povoleno
S134/08	spojení soutěžitelů	Sicopa S.A./Jaroměřická mlékárna/J+R, s.r.o.	zpracování mléka	povoleno
S199/08	spojení soutěžitelů	Müller Sachsen GmbH, organizační složka/Mlékárna Pragolaktos, a.s.	zpracování mléka	povoleno
S266/08	spojení soutěžitelů	ZEMOS a.s./MILKAGRO a.s.	zpracování mléka	povoleno
S299/11	spojení soutěžitelů	AGROFERT HOLDING, a.s, Mlékárna Hlinsko, s.r.o.	zpracování mléka	povoleno
S595/12	spojení soutěžitelů	K.M, EHRMANN Stříbro, s.r.o.	zpracování mléka	povoleno